

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	82

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Hakediş Özet Tablo	48
Table 8: Terfi İstasyonu Enerji Kullanım Bilgiler	73

KISALTMALAR

AKM	Askıda Katı Madde
AŞ	Anonim Şirketi
AAT	Atıksu Arıtma Tesisi
AYKOME	Alt Yapı Koordinasyon Merkezi
BKK	Bağlantı Kalite Kontrol
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurumu
DDT	Düzenli Depolama Tesisi
DSİ	Devlet Su İşleri
GFB	Geçici Faaliyet Belgesi
GSM	Gayri Sıhhi Müessese
HAKB	Havza Atık Su Kontrol Belgesi
İBB	İzmir Büyükşehir Belediyesi
İZSU	İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
m³	Metreküp
SAİS	Sürekli Atık Su İzleme Sistemleri
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TL	Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Bazı İlçelerde Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması
2. İdarenin Atıksu Arıtma Tesislerine Gerekli Şartları Taşımaması Nedeniyle Ceza Kesilmesi
3. DSİ Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyular ile İzinli veya Kaçak Kuyulardan Ne Kadar Su Çekildiği ve Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair Denetimin Yapılamaması, Atık Su Bedelinin Alınmaması
4. Borçlanmaya İlişkin Faiz Tutarlarının Tamamının Borçlanmanın Yapıldığı Yıl Giderleştirilmesi
5. Abonelere Yapılan Borç Taksitlendirme Uygulamasına İlişkin Koşulların Belirlenmemiş Olması
6. Arıtma Tesislerinden Çıkan Çamurların Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi Arazisinde Depolanması ve Biriken Çamurun Şehirde Çevre Sorunu Yaratması
7. Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu İşinde Yüklenici Tarafından Araç Ruhsatlarına İlişkin Gerçeğe Aykırı Belge Üretilmesi ve Söz Konusu İşlerin Mevzuatta Belirtilen Usullerde Feshedilmemesi
8. AYKOME Yönetmeliği'nde Belirlenen Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi Sebebi ile Ceza Ödenmesi
9. Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Verilen İşletmelerin Denetimlerinin Etkin Yapılmaması
10. Bazı Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelerin Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması
11. Beydağ ve Kınık İlçe Merkezlerinde Atıksu Arıtma Tesisi Bulunmaması
12. Birim Fiyat Teklif Almak Suretiyle İhale Edilen Yapım İşlerinin Bir Kısımının Metraj Listelerinde Hatalı Hesaplamalar Yapılması

13. iğli Atıksu Arıtma Tesisinin evre İzni veya Geçici Faaliyet Belgesinin Bulunmaması
14. Harcama Yetkilisi ve Mutemetlere Verilen Avansların Mevzuata Uygun Olmaması ve Amacı Dışında Kullanılması
15. Havza Koruma Planlarının Yapılmaması
16. İdare tarafından İzensiz Olarak Açılan Yeraltı Suyu Kuyuları Hakkında İlgili Kanun Hükümlerinin Uygulanmaması
17. İdare Tarafından Oluşturulan Abone Kayıtlarında, Abone Tiplerinin Bir Kısmının Hatalı Belirlenmesi
18. İdarece İhale Edilen Yapım İşleri Nedeniyle Ortaya ıkan Malzemenin Hafriyat Alanlarına Naklinin Kontrol Edilmemesi
19. İdarenin Alıcı Ortamlara Doğrudan Atık Bırakan Kuruluşlara Denetim Yapma Yetkisi İçin Müracaatta Bulunmaması
20. İdarenin Arazide Kullanılacağı Hizmet Araçlarının Kiralanması İşinde şartnelere Konulan Hükümlerin İdareyi Zarara Uğratması
21. İdarenin Bazı Atıksu Arıtma Tesislerinde Sürekli Atık Su İzleme Tebliği Standartlarında Veri Aktarımı Yapılmaması
22. İdarenin Mülkiyetinde alışır Vaziyette Hizmet Araçları Bulunmasına Rağmen Bu Araçların Sahada alıştırılmaması ve Dışardan Hizmet Aracı Kiralama Yapılması
23. İdarenin Yapım İhalelerinde Geri Dolgu İmalatında Kullanılan Malzemelerin Kontrollerinin Eksik Yapılması
24. İdarenin Yetki Alanında Bulunan Bazı Kaçak Yapıların, Hukuki Süreçler Tamamlandığı Halde Yıkım İşleminin Gerçekleştirilmemesi
25. İlçe şube Müdürlüklerinde Taşınır Sistemine Kayıtlı Olmayan Depoların Olması ve Bu Depolarda Taşınır ve Muhasebe Sistemine Dahil Olmayan Taşınırların Bulunması
26. İş Artışı Yapılan ve Süre Uzatımı Verilen Bazı Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Bedel ve Sürelerinin Güncellenmemesi
27. İşçilere Yıllık Fazla alışma Sınırı Olan 270 Saatin Üzerinde Fazla alışma Yaptırılması

28. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
29. Kaynak Sularına İlişkin Bilgilerin Paylaşılmaması Sebebi ile Bazı İlçe Belediyelerinin Kaynak Suları Harcının Takip ve Tahsilatını Yapamaması
30. Kiralık Araçlarının Kullanımının Etkin Bir Şekilde Takip Edilmemesi Ve Araçların Şahsi İşler İçin Kullanılması
31. Köyden Mahalleye Dönüşen Bölgelerdeki İçme Suyu Tesislerinin Elektrik Abone Tipi Değişikliklerine İlişkin Başvuruların Yapılmaması
32. Lojman Statüsünde Olması Gereken Bazı Konutların Hizmet Tahsisli Konut Olarak Kullanılması ve İdarenin Yönergesine Belirtilen Konaklama Sınırına Uyulmaması
33. Özel Tankerlerle Su Satışı Yapanlara İlişkin Denetimlerin Yapılmaması
34. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi
35. Personelinin Adli Sicil Kayıtlarına İlişkin Kontrolün Yapılmaması
36. Su Tarifesinin Belirlenmesinde Yağmur Sularının Uzaklaştırılması İçin Yapılan Harcamalara İlişkin Hesaplanan Amortisman Giderlerinin Dikkate Alınması
37. Tahtalı Baraj Havzasında Bulunan İşletmelere Havza Atık Su Kontrol Belgesi Verilmemesi
38. Tarımsal Arazi Niteliği Bulunan Bölgelerde İmar Mevzuatına Aykırı Olarak İnşa Edilen Evlerin Tarımsal Abone Grubu Üzerinden Faturalandırılması
39. Terfi Merkezlerinde Kullanılan Pompaların Enerji Verimliliğini Artırıcı Önlemlerin Alınmaması
40. Toplu İş Sözleşmesinde Eşit Davranma İlkesi ile Bağdaşmayacak Hükümlere Yer Verilmesi
41. Toplu İş Sözleşmesinde Liyakat İlkesi ile Bağdaşmayacak Hükümlere Yer Verilmesi
42. Yangın Hidrantı Yapımı için Büyükşehir Belediyesi ile Protokol Yapılmaması
43. Yapım İhalelerinde Uygulanan Revize Birim Fiyatların Resmi Rayiç ve Analizlerle Kıyaslanmaması

44. Yapım İşlerinde Uygulama Projesi Hazırlama Zorunluluğuna Uyulmadan Ön ve Kesin Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İZSU), Bakanlar Kurulunun 11.03.1987 tarih ve 87/11594 sayılı kararı ile kurulmuştur. İZSU Genel Müdürlüğü, İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 01.04.1987 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler İZSU Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre İZSU da bağlı idare olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *"Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır."* hükmü gereğince İZSU faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi, İZSU Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı

Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

İZSU Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

İZSU Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

İZSU hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.802	1.377
Sözleşmeli Personel	-	44
Kadrolu İşçi	893	412
Geçici İşçi	-	-
Toplam	2.695	1.833
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		4.800

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre İZSU'da bağlı idare olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

İZSU'nun 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
001	Personel Giderleri	0,00	704.631.000,00	274.513.000,00	979.144.000,00	915.957.935,14	63.186.064,86	0,00
002	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	110.063.000,00	21.664.000,00	131.727.000,00	115.178.832,53	16.548.167,47	0,00
003	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	7.698.299.000,00	-16.505.500,00	7.681.793.500,00	6.555.926.647,66	1.125.866.852,34	0,00
404	Faiz Giderleri	0,00	172.519.000,00	61.200.000,00	233.719.000,00	233.212.385,11	506.614,89	0,00
005	Cari Transferler	0,00	98.822.000,00	-7.167.000,00	91.655.000,00	89.884.387,23	1.770.612,77	0,00
606	Sermaye Giderleri	0,00	4.465.666.000,00	357.805.000,00	4.823.471.000,00	2.451.857.038,42	2.371.613.961,58	0,00
909	Yedek Ödenek	0,00	750.000.000,00	691.509.500,00	58.490.500,00	0,00	58.490.500,00	0,00
Toplam		0,00	14.000.000.000,00	0,00	14.000.000.000,00	10.362.017.226,09	3.637.982.773,91	0,00

İZSU'nun 2023 mali yılı bütçesi ile 14.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 10.362.017.226,09 TL bütçe gideri yapılmış, 3.637.982.773,91 TL ödenek iptal edilmiştir.

İZSU'nun 2023 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 14.000.000.000,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise red ve iadeler düşüldükten sonra 13.049.791.000,00 TL gelir tahmini öngörölmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 950.209.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denklığı sağlanmıştır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi %
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.542.994.000,00	7.523.416.385,56	2.226.535,73	7.521.189.849,83	65,16%
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	64.000,00	7.220.011,24	0,00	7.220.011,24	11281,27%
05- Diğer Gelirler	1.508.253.000,00	1.415.756.295,77	461.200,59	1.415.295.095,18	93,84%
09- Red ve İadeler	1.520.000,00	0,00	2.687.736,32	0,00	176,82%
Toplam	13.049.791.000,00	8.946.392.692,57	2.687.736,32	8.943.704.956,25	68,52%

Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri %68,52 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%65,16), alınan bağış ve yardımlar (%11281,27) ve diğer gelirler (%93,84) oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	979.144.000,00	915.957.935,14	93,55%
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	131.727.000,00	115.178.832,53	87,44%
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	7.681.793.500,00	6.555.926.647,66	85,34%
04- Faiz Gideri	233.719.000,00	233.212.385,11	99,78%
05- Cari Transferler	91.655.000,00	89.884.387,23	98,07%
06- Sermaye Giderleri	4.823.471.000,00	2.451.857.038,42	50,83%
09- Yedek Ödenekler	58.490.500,00	0,00	0,00%
Toplam	14.000.000.000,00	10.362.017.226,09	74,01%

2023 yılı bütçesi ödeneği toplam 14.000.000.000,00 TL'dir. Buna göre 2023 yılında bütçe gideri 10.362.017.226,09 TL (%74,01) gerçekleşmiştir. Bütçe gider kalemlerinde bütçede öngörölen tutar aşılmamıştır.

İZSU'nun bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.838.988.115,86	3.957.199.431,22	7.523.416.385,56	115,18%	90,12%
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	2.646.059,18	27.877,67	7.220.011,24	-98,95%	25798,90%
Diğer Gelirler	382.425.671,56	870.259.303,83	1.415.756.295,77	127,56%	62,68%
Sermaye Gelirleri	39.202,00	0,00	0,00	-100,00%	-
Alacaklardan Tahsilat	27.445.583,06	12.554.416,94	0,00	-54,26%	-100,00%
Toplam	2.251.544.631,66	4.840.041.029,66	8.946.392.692,57	114,97%	84,84%
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	9.089.993,53	1.322.285,21	2.687.736,32	-85,45%	103,26%
Net Toplam	2.242.454.638,13	4.838.718.744,45	8.943.704.956,25	115,78%	84,84%

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 4.104.986.211,80 TL'lik (%84,84) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alacaklardan tahsilatta 12.554.416,94 TL (%100) azalış olmasına rağmen; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 3.566.216.954,34 TL (%90,12), alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 7.192.133,57 TL (%25798,90) ve diğer gelirlerde 545.496.991,94 TL (%62,68) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışta, büyük oranda su satış fiyatındaki artışlar ile merkezi idare vergi gelirlerinden alınan payların etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	271.167.844,69	453.414.054,55	915.957.935,14	67,21%	102,01%
SGK Devlet Prim Giderleri	43.823.567,57	75.549.342,42	115.178.832,53	72,39%	52,46%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.556.706.596,78	3.537.882.433,45	6.555.926.647,66	127,27%	85,31%

Faiz Giderleri	38.277.328,35	148.496.889,92	233.212.385,11	287,95%	57,05%
Cari Transferler	43.748.001,50	45.841.677,88	89.884.387,23	4,79%	96,08%
Sermaye Giderleri	865.531.365,20	1.549.137.691,39	2.451.857.038,42	78,98%	58,27%
Sermaye Transferleri	2.746,00	0,00	0,00	-100,00%	-
Borç Verme	40.000.000,00	0,00	0,00	-100,00%	-
Toplam	2.859.257.450,09	5.810.322.089,61	10.362.017.226,09	103,21%	78,34%

İZSU'nun bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 4.551.695.136,48 TL (%78,34) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 462.543.880,59 TL (%102,01), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 39.629.490,11 TL (%52,46) arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki bu giderlerin artışı personel maaş ücretlerine gelen zamdan kaynaklanmıştır. Ayrıca mal alım ve hizmet giderlerinde 3.018.044.214,21 TL'lik (%85,31), sermaye giderlerinde 902.719.347,03 TL'lik (%58,27), faiz giderlerinde 84.715.495,19 TL'lik (%57,05) ve cari transferlerde 44.042.709,35 TL'lik (%96,08) artış olmuştur. Faiz artışı, kullanılan proje garantili dış finansman kredileri için kur artışlarından, sermaye giderlerindeki artış, altyapı yatırım projelerindeki harcama artışlarından kaynaklanmaktadır. Mal ve hizmet alım giderlerindeki artış ise büyük oranda enerji alımlarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın İZSU'nun faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 8.657.641.091,14 TL, Faaliyet Geliri 9.245.743.102,92 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 588.102.011,78 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

İZSU'nun muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya,

Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve

kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüne iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda personelin görev unvanlarına ilişkin yetki ve sorumluluklarını kapsayan görev dağılım çizelgesinin oluşturulması ve personele duyurulmaması nedenlerinden dolayı eksiklikler bulunmaktadır.

İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirilmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası,

belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 4’ü doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

Sonuç olarak; İdare bünyesinde iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde iç kontrol mevzuatı gereklerinin büyük ölçüde yerine getirildiği ve iç kontrol sistemi ile kurumsal risk yönetiminin, üst yönetim ve İdare personeli tarafından sahiplenildiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı İlçelerde Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması

İdarenin hazırlamış olduğu 2022 Yılı Su Kayıpları Yıllık Raporunda, bazı ilçelerde gerçekleşen su kayıp kaçak oranının, yani gelire dönüşmeyen su oranının, mevzuatta belirtilen sınıra göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bu ilçelerde su kayıp kaçak oranı; Ödemiş %30,54, Kiraz %40,59, Beydağ %33,62, Torbalı %30,73, Bergama %48, Kınık %55, Urla %33,94, Seferihisar %43,58 olarak tespit edilmiştir.

08.05.2014 tarih 28994 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği’nin “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesinde; “Büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su

kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler. Bu kapsamda, bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak Teknik Usuller Tebliğinde yer alan hususlar ve 12/10/2017 tarihli ve 30208 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme ve Kullanma Suyu Temini ve Dağıtım Sistemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli faaliyetler yürütülür.

“Sorumluluk” başlıklı 11’inci maddesinde; *“Bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumludurlar.*

Bu Yönetmelik kapsamında, içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolüne ilişkin olarak yapılan faaliyetler, ilgili mevzuat çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlarca denetlenir ve gerektiğinde yaptırım uygulanır.

İdareler, stratejik planlarında su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlerine yer vermek zorundadır.” denilmektedir.

Madde hükümlerinde, büyükşehir belediyelerinin su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü olduğu ve Yönetmelik kapsamında çıkarılacak Teknik Usuller Tebliğinde verilen yöntemlerle gerekli faaliyetleri yürütmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca sorumluluklarını yerine getirmeyenlerin 2560 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümlerince sorumlu olduğu da ifade edilmiştir.

Madde hükümlerinde Yönetmelik yayım tarihinden itibaren büyükşehir belediyeleri beş yıl içinde su kayıp oranını %30’a kadar indirmekle yükümlü olduğunu ve Yönetmelik kapsamında çıkarılacak teknik usuller tebliğinde verilen yöntemlerle gerekli faaliyetleri yürütmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca sorumluluklarını yerine getirmeyenlerin 2560 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümlerince sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak İdarenin belirtilen ilçelerde mevzuatta belirtilen yöntemlerle su kayıp kaçak oranını belirtilen sınırın altına düşürmesi kamu kaynaklarının etkin kullanımı açısından gereklidir.

BULGU 2: İdarenin Atıksu Arıtma Tesislerine Gerekli Şartları Taşımaması Nedeniyle Ceza Kesilmesi

Yapılan incelemelerde İdarenin yetki ve işletiminde olan atık su arıtma tesislerine Bakanlık tarafından cezaların kesildiği görülmüştür.

A) Atıksu Arıtma Tesislerinin Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin Belgesi Bulunmaması Sebebiyle Ceza Kesilmesi

Yapılan incelemelerde İdarenin yetki ve işletiminde olan 37 atık su arıtma tesisinin çevre izin belgesinin bulunmaması sebebiyle Bakanlık tarafından 4.608.939,00 TL ceza kesilmiştir.

31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nin “Alıcı ortama atıksu deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre izni” başlıklı 37’nci maddesinde; “*Her atıksu deşarjı için bu Yönetmelik çerçevesinde idarenin istediği çıkış suyu kalitesinin ve diğer şartların sağlanması koşuluyla, alıcı ortama her türlü evsel ve/veya endüstriyel nitelikli atıksuların doğrudan deşarjı için idareden çevre izni alınması mecburidir.*

Çevre izni alınması işlemlerinde Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.” denilmektedir.

10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği’nin “Çevre izni veya çevre izin ve lisansına tabi işletmeler” başlıklı 5’nci maddesinde; “(1) *Bu Yönetmelik kapsamında çevre iznine veya çevre izin ve lisansına tabi işletmeler, çevresel etkilerine göre Ek-1 ve Ek-2 listelerinde sınıflandırılmıştır.*

(2) *Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan işletmeler, faaliyette bulunabilmeleri için, öncelikle geçici faaliyet belgesi almak zorundadır.*

(3) *Geçici faaliyet belgesi alan işletmeler belge tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi almak zorundadır.*” denilmiş olup atıksu arıtma tesisleri de Ek-1 de sayılan tesislerden olduğu düşünüldüğünde bu tesislerin faaliyeti için geçici faaliyet belgesi ve çevre izni alması gerekmektedir. Ancak İdare tarafından atık su arıtma tesislerinin 37’si için herhangi bir başvuru yapılmaması sebebiyle Bakanlık tarafından ceza kesildiği görülmüştür.

Sonuç olarak İdare tarafından bu tesislere ilişkin geçici faaliyet belgesi ve çevre izinlerinin ivedilikle alınması gerekmekte olup Bakanlık tarafından uygulanan yaptırımların tekrarlanmamasını sağlayacaktır.

B) Atıksu Arıtma Tesislerinin Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği Deşarj Limit Aşımı Sebebiyle Ceza Kesilmesi

Yapılan incelemelerde İdarenin yetki ve işletiminde olan 15 atık su arıtma tesisinin Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nde belirtilen deşarj limitlerinin üzerinde atık su salınması sebebiyle Bakanlık tarafından 7.479.193,00 TL ceza kesildiği tespit edilmiştir.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin "Alıcı ortama atıksu deşarjı konusunda çevre iznine tabi işletmeler için genel hükümler" başlıklı 38'inci maddesinde; *".. Alıcı ortamın çok yoğun bir şekilde kirletilmiş olduğu yörelerde alıcı ortam deşarj standartları, yer ve sınır belirlemeleri ve uygulanacak diğer işlemlerin, havza koruma planı ile tespit edilmesi esastır. Bakanlıkça bir alıcı ortamın, mevcut kullanım amaçlarının olumsuz yönde etkilenmesini önlemek veya kalitesini düzeltmek amacı ile alıcı ortama, bilimsel çalışmalar sonucu oluşturulan Havza Koruma Planı çalışması yapıncaya kadar alıcı ortamdaki su kaynaklarının minimum debileri ve kirlilik seviyesi dikkate alınarak mevcut atıksu deşarjlarında bu Yönetmelikte öngörülen sınırların ötesinde kısıtlamalar yapılabilir. (Değişik ibare:RG-17/12/2022-32046) Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinin eklerinde yer alan limit değerler dikkate alınarak yapılacak hesaplamalar sonucunda atıksu deşarj limitlerinde gerekli oranda kısıtlama yapılır. Yapılan kısıtlamalar tebliği tarihinden itibaren oniki ay içerisinde faaliyet sahibi tarafından gerçekleştirilir."* ,

İlgili Yönetmeliğin "Yaptırım" başlıklı 55' inci maddesinde: *"Bu Yönetmelikteki yasaklara aykırı hareket edenler ve belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlere; ek süre verilmesi ve bu süre sonunda da yerine getirmediği takdirde faaliyetlerinin kısmen veya tamamen durdurulması Çevre Kanununun 15 inci maddesinde belirtilen makamlar tarafından, aynı Kanunun 20 nci ve 23 üncü maddelerinde belirtilen idari nitelikteki cezalar ise yine aynı Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen yetkili merciler tarafından verilir."* ,

Yine Mezkur Yönetmelik'in Denetim başlıklı 51' inci maddesinde *"Bu Yönetmelik uyarınca; Alıcı ortama her türlü atıksu deşarj denetiminde Çevre Kanunu ve (Değişik ibare:RG-17/12/2022-32046) 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin altıncı kısmının dördüncü bölümü uyarınca Bakanlık yetkilidir. Bu yetki taşrada (Değişik ibare:RG-*

17/12/2022-32046) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince kullanılır.” Denilmektedir.

Bu mevzuat doğrultusunda Bakanlık birimleri tarafından yapılan denetimler sonucunda söz konusu Yönetmelik hükümlerine aykırılıklar tespit edilmiş ve deşarj limitlerinin aşılması sebebiyle cezaların kesildiği görülmüştür.

Sonuç olarak İdare tarafından bu atık su arıtma tesislerinin çalışmasında mevzuatta belirtilen sınırlara ulaşması su kirliliğinin önlenmesi açısından görevleri bulunan İdare için elzem olup bu kapsamda çalışmaların başlatılması gerekmektedir. Bununla birlikte mahalli bir bölgede hizmet sunmak amacıyla bütçe oluşturan İdarenin bu şekilde bütçeye yük oluşturmaları engellenmelidir.

C) Atık Su Arıtma Tesislerinin Sürekli Atık Su İzleme Su İzleme Sistemleri Tebliğinde Belirtilen Yükümlülükleri Yerine Getirmemesi Sebebiyle Ceza Kesilmesi

Yapılan incelemelerde İdarenin yetki ve işletiminde olan 2 atıksu arıtma tesisine Sürekli Atık Su Sistemleri Tebliğinde belirtilen sistem verilerinin aktarılmaması ve bütünlük karşılaştırma testinin yapılmaması sebebiyle cezaların kesildiği tespit edilmiştir.

Sürekli Atık Su Sistemleri Tebliğinin Tanımlar başlıklı 4’üncü maddesinde “Bütünlük Karşılaştırma Testi: SAİS kurulumu tamamlanmış endüstriyel tesisler 3 ayda bir, evsel/kentsel tesisler 6 ayda bir olmak üzere SAİS ile eş zamanlı alınan numunelerin yetkili laboratuvara gönderilerek tesisin ilgili Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin sektör tablosunda yer alan parametrelerin tamamının analiz edilmesini ifade ettiği belirtilmiş olup bu analizlerin yapılmaması sebebiyle Çiğli Arıtma Tesisine Bakanlık tarafından 32.855,00 TL ceza kesilmiştir.

Aynı maddede Sürekli Atık Su İzleme Sistemi (SAİS): Tesislerin çıkış suyunun alıcı ortama karışmadan hemen önceki noktada, sürekli ölçüm ve analizinin yapıp, verilerin gerçek zamanlı olarak Bakanlık merkezi veri tabanına aktarılmasını sağlayan sistem olarak tanımlanmış olup bu sistem tarafından verilerin ilgili birimlere iletilmesi gerektiği ilgili Tebliğ’de açıklanmıştır. Bu kapsamda Bergama Atıksu Arıtma Tesisine de SAİS verilerinin aktarılmaması sebebiyle 32.855,00 TL ceza kesilmiştir.

Tüm bu açıklamalar çerçevesinde İdare tarafından mevzuatta belirtilen şartları dahilinde atıksu arıtma tesislerine bu sistemlerin kurulması sağlanmalı ve bütçesel olarak yük olan bu idari para cezalarının tekrarlanmaması sağlanmalıdır.

BULGU 3: DSİ Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyular ile İzinli veya Kaçak Kuyulardan Ne Kadar Su Çekildiği ve Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair Denetimin Yapılamaması, Atık Su Bedelinin Alınmaması

Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğüne (DSİ) sondaj izni verilen ruhsatlı kuyulardan faydalı tüketim miktarının tayin edilemediği, izin alınmadan açılan kuyulardan ise kuyu miktarı ve kapasitesiyle ilgili yeterli kontrol ve denetimin yapılamadığı, yeraltı suyunun bu nedenle kontrolsüz tüketildiği, buna ilişkin su bedeli tahsilatının yapılamadığı gibi atık su oluşması durumunda (tarım dışı kullanımda olduğu gibi), atık su bedellerinin de tahsilatının yapılamadığı görülmüştür.

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinde; *"Yeraltı suyu işletme sahaları içinde 8 inci madde hükmüne göre belge alınarak açılması gereken kuyuların adedi, yerleri, derinlikleri ve diğer vasıflarıyla çekilecek su miktarı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tesbit edilir.*

Yeraltı suyu işletme sahalarında 8 inci madde şümülüne giren her türlü yeraltı suyu tesisleri, Bayındırlık Bakanlığınca tanzim edilecek teknik talimatname hükümlerine göre meydana getirilir.

Kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir. (Ek cümleler: 3/7/2003-4916/22 md.) Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilir. Tahsil edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye % 25 oranında pay verilir.

Faydalı ihtiyaç miktarı, tahsis edilecek maksada göre ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tespit edilir."

Geçici 3'üncü maddede ise; *"Bu maddeyi değiştiren Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten*

önce yeraltı suyu temini amacıyla kuyu, galeri, tünel ve benzerleri için kullanma belgesi almış olanlardan;

a) Sanayi amaçlı kullanılan kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemi, bir yıl içinde belge sahibince kurulur. Süresi içerisinde ölçüm sistemini kurmayanların belgeleri iptal edilerek kuyuları kapatılır ve kapatma masrafları sahibinden alınır.

b) Zirai, içme ve kullanma suyu amaçlı açılan ve ölçüm sistemi kurma zorunluluğu dâhilinde bulunan kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemi, bir yıl içerisinde belge sahibince kurulur. Ölçüm sistemini kuramayanların bu süre içerisinde talep etmesi hâlinde ölçüm sistemleri, bedeli yüzde on fazlası ile ilgililerinden tahsil edilmek üzere, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içerisinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kurulur veya kurdurulur. Bu şartlara uymayanların belgeleri iptal edilerek kuyuları kapatılır ve kapatma masrafları sahibinden alınır.” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, sondaj kuyuları ve yeraltı sularına ilişkin tüm yetki DSİ Genel Müdürlüğünde bulunmaktadır. Ruhsatlı kuyuların açılması, faydalı tüketim miktarının tayini ve açılan kuyulardan ne kadar su çekildiğine ilişkin ölçüm sisteminin kurulup kurulmadığının tespiti ve süreç içerisindeki denetimi de DSİ'nin yetki ve sorumluluğundadır.

Ancak, İdare olarak yegâne amacı su ve atık su hizmeti vermek olan İZSU Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanındaki abonelerinin (yani kent merkezi ve kırsal olmak üzere görev mahallinde bulunan il sakinlerinin); sondaj ve şebeke suyu olmak üzere iki ana su kaynağı kullandığı, su ihtiyacının önemli bir bölümünün de sondaj yapılarak karşılandığı anlaşılmıştır.

Dolayısıyla gerek kaçak kuyulara, gerekse de izni alınarak açılan ancak ölçüm sistemi kurulmamış kuyulara ilişkin faydalı tüketim miktarlarının tespitinin mümkün olmadığı, ülkemizin de içinde bulunduğu ve hızla çevresel iklim krizine ve kuraklığa doğru gidilen günümüz koşullarında; son derece kıymetli olan ve kontrolsüz tüketildiğinde kendisini yenileyemeyen yeraltı suyunun bilinçsiz ve kontrolsüzce tüketildiği, bu durumun önlenmesine dönük yeterli mevzuat düzenlemesinin olmaması, İZSU'nun tam olarak görev alanına girmemesi nedeni ile konuya gerekli özeni göstermemesinden dolayı kontrolsüz kalan yeraltı suları, sadece kırsal bölgelerde ve İzmir şehir merkezinde apartman, site bodrum katlarında ise sayısı tahmini olarak bile bilinmeyen kaçak kuyular aracılığı ile hızla tüketilmektedir.

Ayrıca, mevzuata uygun olarak DSİ Genel Müdürlüğünden alınan izne istinaden açılan

kuyularda, ölçüm sisteminin kurdurtulmamış olmasından dolayı, faydalı tüketim miktarlarının denetiminin DSİ tarafından yapılamadığı gibi; idarece bu konuya ilişkin DSİ ile koordineli yürüyen bir iş akış ağı oluşturulamaması nedeni ile İZSU tarafından da bir tespit yapılamadığı, yeraltı su kaynaklarının kontrolsüz bir şekilde yok edilmesinin yanı sıra, kent merkezlerinde (su dağıtım hattının ulaştığı yerlerde zaten kuyu izni verilmediğinden) açılan kaçak kuyulardan kullanılan su miktarı da ölçülemediğinden, atık su bedeli alınmadığı, bu haliyle de elde edilecek kamu kaynağından mahrum kaldığı düşünülmektedir. Bütün bunların yanında suyun bedelsiz kullanılması su israfını artırmaktadır.

Sonuç olarak, DSİ Bölge Müdürlüğüne ruhsatlı sondaj kuyuları başta olmak üzere, bu kuyulara ilişkin faydalı tüketim miktarlarının tespiti için DSİ Bölge Müdürlüğü ile İZSU arasında koordineli bir çalışma yöntemi oluşturulması, bu kuyularda olması muhtemel, ruhsatlandırma aşmasında öngörülen miktarın üzerinde su çekilmesi ve su kullanımlarını önleyecek şekilde sayaçlandırma çalışmasının tamamlanarak, kullanılan suyun deşarjlarının bedellendirilmesi gereken miktarının bedellendirilip tahsilatının sağlanması, büyük tüketicilere öncelik verilerek (oteller, sanayi tesisleri, büyük tarım arazileri gibi) tüketicilerin su ve kanalizasyon altyapısı ve arıtma tesisinden bir bedel ödemediği haksız faydalanmasının önüne geçilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Borçlanmaya İlişkin Faiz Tutarlarının Tamamının Borçlanmanın Yapıldığı Yıl Giderleştirilmesi

Uzun vadeli borçlanmalara ilişkin faiz tutarlarının tamamının borçlanmanın yapıldığı yılda giderleştirildiği görülmüştür.

23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Temel kavramlar” başlıklı 5’inci maddesinde “Dönemsellik” kavramına ilişkin olarak; kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı öngörülmüştür.

Anılan Yönetmelik’in “Faiz giderleri ve faiz gelirleri” başlıklı 36’ncı maddesinde ise; kamu idarelerinin yaptıkları borçlanmalar dolayısıyla tahakkuk eden faizlerin, ilgili oldukları dönemlere gider yazılacağı ifade edilmiştir.

27.05.2016 tarih ve 29724 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 381 Gider Tahakkukları Hesabının niteliğini

düzenleyen 289'uncu maddesinde; bu hesabın, kısa vadeli iç ve dış mali borçlar hesap gruplarında izlenmeyen; tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak gelecek aylarda ödenebilir duruma gelecek olan borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki gider tahakkukları hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı,

Hesaba ilişkin işlemlerin anlatıldığı 290'ıncı maddesinde; uzun veya kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde yer alan, iç ve dış malî borçlara ilişkin olarak ay sonlarında tahakkuk ettirilen ve gelecek aylarda ya da içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemde ödenecek olan işlemler faiz tutarının bu hesaba kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 481 Gider Tahakkukları Hesabının niteliğini düzenleyen 338'inci maddesinde; bu hesabın, uzun vadeli iç ve dış mali borçlar hesap gruplarında izlenmeyen; tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenebilir duruma gelecek olan borçların izlenmesi için kullanılacağı,

Hesaba ilişkin işlemlerin anlatıldığı 339'uncu maddesinde ise; uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki hesaplarda yer alan iç ve dış mali borçlar için ay sonlarında hesaplanan ve içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenecek olan işlemler faiz giderlerinin bu hesaba kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat gereğince, banka kredi faiz tutarları itfa tablosunda belirtilen vadesi geldikçe tahakkuk etmekte olup faiz giderlerinin de tahakkuk ettikçe tahakkuk ettiği dönemlerde giderleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, kullanılan kredilere istinaden düzenlenen itfa tablosundaki faiz giderlerinin tamamının aynı yıl faaliyet gideri olarak muhasebeleştirildiği ve bu suretle 630 Giderler Hesabında, 2023 yılında giderleştirilmesi gerekenden fazla tutarda kayıt yapılmasına neden olduğu görülmüştür.

Banka kredilerine ilişkin faiz tutarlarının tamamının, kredinin kullanıldığı yıl giderleştirilmesi hatalı bir uygulama olup kredi faizlerinin mali yılı ilgilendiren tutarının dönemsellik ilkesi gereği ilgili dönemde gider yapılması gerekmektedir. Faiz tutarlarının tamamının kredinin çekildiği yılda giderleştirilmesi bu tutarların faaliyet sonuçları tablosuna böylece dönem ve geçmiş yıllar olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçları hesaplarına aktarılmasına sebebiyet vermektedir.

Sonuç olarak, banka kredilerine ilişkin faiz tutarlarının tamamının, kredinin kullanıldığı yıl giderleştirilmesi hatalı bir uygulama olup kredi faizlerinin mali yılı ilgilendiren tutarının dönemsellik ilkesi gereği olarak tahakkuk ettiği ilgili dönemde giderleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Abonelere Yapılan Borç Taksitlendirme Uygulamasına İlişkin Koşulların Belirlenmemiş Olması

İdare abone alacaklarının taksitlendirilmesinde, taksitlendirme koşullarına ilişkin gerekli düzenlemenin yapılmadığı görülmüştür.

15.05.2015 tarih ve 04/10 sayılı Genel Kurul Kararı ile yürürlüğe konulan İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abonelerden alacakların taksitlendirilmesi" başlıklı 43'üncü maddesinde;

"İdare abone alacaklarını taksitlendirebilir. Taksitlere İZSU Yönetim Kurulu tarafından tespit edilen faiz oranları uygulanır. Taksitlendirme koşullarını ve şeklini belirlemeye Genel Müdür yetkilidir.

Doğal afet, harp, sıkıyönetim, salgın, terör ve mücbir sebep hallerinde taksitlendirme yapılır.

İdarenin kusuru sonucu bir aydan fazla çıkan tahakkuklar için dönemini geçmemek şartıyla faizsiz taksit yapılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Yer verilen Yönetmelik hükmüne göre taksitlendirmenin belirli hallerde yapılabileceği ve taksitlendirme şekil ve koşullarını belirlemeye Genel Müdürün yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

İdare uygulamasında 3.000,00 TL kadar olan alacakların şube müdürleri, 3.000,00 TL üzeri alacakların ise abone işleri daire başkanının onayı ile gerçekleştirildiği görülmüştür. Ancak, fiili uygulama bu yönde olmakla birlikte taksitlendirmeye ilişkin Yönetmelik'te öngörüldüğü biçimde şekil ve şartların belirlenmediği görülmüştür.

Ancak taksitlendirmeye ilişkin şekil ve şartların objektif ölçütlere dayalı olarak belirlenip uygulanabilmesi için taksitlendirmenin parasal tutarı, sayısı, yetkili makamlar, istenecek ilave bilgi veya belgeler, taksitli ödemelere uygulanacak faiz oranları, bozulması durumunda yapılacak işlem ve uygulamalar gibi önemli sayılabilecek konuların belirlenmiş

olması, kurum çalışanları ile aboneler bağlamında uygulama birliği ve gelen taleplerin değerlendirilmesi sürecinde gereklidir.

İdare hukukunda, hukuki güvenlik veya hukuki istikrar ilkesi; İdari karar gerçekleştiğinde kişilere uygulanması gereken mevzuatın ya da hukuksal uygulamanın neler olduğunu öngörebilme ve davranışlarının bu duruma göre ayarlayabilme olanağına sahip olma olarak tanımlanmıştır. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması gereklidir.

Sonuç olarak, alacakların tahsil kabiliyetinin artırılması, İdarenin ekonomik koşulları göz önünde bulundurulduğunda; sıklıkla kullanılabilir bir araç ve aboneler açısından önemli bir uygulama olan taksitlendirme işleminin ilgili Yönetmelik'te öngörüldüğü üzere şekil ve şartlarının belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Arıtma Tesislerinden Çıkan Çamurların Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi Arazisinde Depolanması ve Biriken Çamurun Şehirde Çevre Sorunu Yaratması

İzmir genelinde faaliyette bulunan tüm arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurlarının tamamının İdare tarafından yirmi yıl boyunca Çiğli AAT arazisinin körfez kenarında depolandığı ve depolanan bu arıtma çamurlarının şehirde koku sorunu yarattığı tespit edilmiştir.

26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde Düzenli Depolama Tesisi (DDT); *"Atıkların oluştuğu tesis içinde geri kazanım, ön işlem veya bertaraf gönderilmek üzere geçici depolandığı birimler, atığın geri kazanım veya ön işleme tabi tutulmak amacıyla üç yıldan daha kısa süreli ara depolandığı tesisler ile atığın bertaraf işlemine tabi tutulmak üzere bir yılı geçmeyecek şekilde ara depolandığı tesisler hariç olmak üzere atıkların yeraltı veya yer üstünde belirli teknik standartlara göre bertaraf edildiği sahaları"* olarak tanımlanmıştır.

Madde hükmünde düzenli bir depolama tesisinin tanımı yapılmış olup Çiğli AAT arazisi, körfezin kenarında İzmir il genelinde arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurunun İdare tarafından nakliye maliyetine katlanılarak uzun yıllardır depolandığı yer olarak fiili bir düzenli depolama tesisi olarak kullanılmaktadır.

İlgili Yönetmelik'in "Düzenli depolama tesislerinde genel olarak alınacak önlemler" başlıklı 6'ncı maddesinde; *"Depolama tesisinden kaynaklanabilecek olumsuz etkileri asgari*

düzeye indirmek için tesis;

- a) Koku ve tozların çevreye yayılmasını,*
 - b) Rüzgârın etkisiyle kâğıt, naylon torba ve ince plastik gibi atıkların yayılmasını,*
 - c) Gürültü ve trafik yoğunluğunu,*
 - ç) Kuşlar, haşerat, böcek ve diğer hayvanların alanda üremesi ve alandaki patojenleri çevreye taşımasını,*
 - d) Havada depo gazından kaynaklanan tabakalaşma ve aerosollerin oluşumunu,*
 - e) Yangın ihtimalini azaltacak ve tesis çevresine etkilerini önleyecek biçimde donatılır.”*
- denilmektedir.

Uzun yıllardır İzmir’in tüm arıtma tesislerinden çıkan çamurların biriktirildiği sahalarda toplam 2.500.000 m³ çamur biriktirildiği ve bu çamurların il genelinde kötü kokuya sebep olduğu gerek İdare yetkililerince yapılan görüşmelerden gerek yapılan çalışmalardan çıkan sonuçlarla tespit edilmiştir. Bu boyutlardaki çamur stok sahasının rehabilite edilmesi ve çamurun bertarafı için İdarenin çok yüksek maliyetlere katlanacağı da düşünüldüğünde yıllardır plansız olarak stok sahasında çamur birikiminin yapılması, İdare bütçesine büyük bir maliyet olarak yükletilmiştir.

2022 yılı ortalarından itibaren İdare tarafından arıtma tesislerinden çıkan yeni çamurların bu sahalara nakledilmemesine ve arıtma çamurunun GFB veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi bulunan atık işleme tesislerine (atık yakma ve beraber yakma, düzenli depolama, atıktan türetilmiş yakıt hazırlama, çamur kurutma vb.) gönderilmesine karar verilmiştir. Böylece Çiğli AAT bölgesindeki çamur stokunun artışı engellenmiştir.

Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik’in “Lisans Başvurusu” başlıklı 11’inci maddesinde; “*Düzenli depolama tesisleri için tesisin bulunduğu belediyeden usulüne göre alınmış izin veya ruhsat üzerine Bakanlıktan lisans alınması zorunludur. Bu amaçla;*

a) Düzenli depolama tesisi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, öncelikle kuracakları tesisin bu Yönetmelik ve diğer hukuki ve teknik düzenlemelerde istenen şartları yerine getirebileceğini gösterir, mali fizibilitayı de içeren ve Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen atık yönetim planıyla uyumlu olduğunu gösterir raporu, Bakanlığa sunmakla ve uygun görüş almakla yükümlüdür.

b) Çevresel etki değerlendirmesi süreci olumlu olarak tamamlanan ve uygulama projesi Bakanlıkça onaylanan tesisin inşaatı, uygulama projesi ve teknik şartnamesine uygun olarak Bakanlığın belirlediği usulde denetlenerek tamamlanır.

c) İnşaat süresince Bakanlığa sunulacak denetleme raporları ve işletme planı Bakanlıkça onaylanan tesis, Düzenli Depolama Tesisi Proje Onay Belgesi ile Bakanlığa Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre geçici faaliyet belgesi için müracaat eder. Geçici faaliyet izni süresi içerisinde Bakanlığa sunulacak izleme raporları ve kapatma planı ile lisans müracaatı değerlendirilir.”,

“Düzenli depolama tesislerine lisans verilmesi” başlıklı 12’nci maddesinde yer alan; “Belediyece ruhsatı verilmiş olan tesisin geçici faaliyet izni süresi içerisinde izleme raporlarının değerlendirilip uygunluğunun belirlenmesi hâlinde Bakanlıkça lisans verilir. Lisansın süresi, yenilenmesi, devri, askıya alınması ve iptali işlemleri Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür.” hükümlerinden anlaşılacağı üzere DDT’lerin çevre mevzuatı gereğince Bakanlık tarafından verilen lisansa haiz olması gerekmekte olup Çiğli AAT’nin çamur stok sahalarına ilişkin böyle bir lisans alınmamıştır.

Sonuç olarak, Çiğli AAT çamur stok sahasının üzerinde bulunan 2.500.000 m³ çamurun rehabilite edilmesi ve İzmir il genelinde yarattığı kötü koku sorununun ortadan kaldırılması gerekmekte olup sonraki süreçte İdarenin arıtma tesislerinden çıkan çamurlarının çamur bertaraf tesislerinde bertaraf edilmesi yöntemine devam etmesi ve İzmir Körfezinin kıyısında Çiğli AAT arazisinde çamur depolaması yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 7: Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu İşinde Yüklenici Tarafından Araç Ruhsatlarına İlişkin Gerçeğe Aykırı Belge Üretilmesi ve Söz Konusu İşlerin Mevzuatta Belirtilen Usullerde Feshedilmemesi

Yapılan incelemelerde atık su şebeke hatlarının kombine kanal araçları ile rehabilitasyonu işinde yüklenici tarafından İdareye sunulması gereken araçların model yıllarını ve özelliklerini gösteren ruhsatlarında gerçeğe aykırı belge üretildiği ve eski araçların yeni model gibi gösterilerek ihale çerçevesinde çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

İdarenin 2023 yılında ihale ettiği;

24.05.2023 tarihinde imzalanan sözleşme, 3.849.500,00-TL İzmir İli Buca ve Gaziemir İlçeleri Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu,

24.05.2023 imzalanan sözleşme 3.927.000,00.-TL İzmir İli Balçova, Narlıdere ve Güzelbahçe İlçeleri Atıksu Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu,

24.05.2023 imzalanan sözleşme 4.374.750,00 TL İzmir İli Çiğli İlçesi Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu,

24.05.2023 imzalanan sözleşme 4.094.000,00 TL İzmir İli Karabağlar ilçesi Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu,

işler için İdare tarafından kombine kanal temizleme araçlarının model yılı ile ilgili oluşan tereddütlerden dolayı, yüklenici firmalardan İdareye beyan edilen kombine araçlarının ruhsat asılları istenmiştir.

İzmir İli Buca ve Gaziemir İlçeleri Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu işinde kanal temizleme aracının ruhsat bilgilerini gösteren belgenin gerçeği yansıtması sebebiyle iş feshedilmiştir.

İzmir İli Balçova, Narlıdere ve Güzelbahçe İlçeleri Atıksu Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu işinde yüklenicinin sunduğu 18.08.2023 tarih 841921 sayılı dilekçe ekindeki kombine kanal temizleme aracının ruhsat fotokopisinde model yılının 2017 yazdığı fakat 26.09.2023 tarih ve 877103 sayılı yüklenici dilekçesinin ekinde sunulan noter onaylı kombine kanal temizleme aracının ruhsatının model yılının 2015 olduğu tespit edilmiştir. Ancak İdare tarafından söz konusu işin halen feshedilmediği görülmüştür.

İzmir İli Çiğli İlçesi Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu işinde Yüklenicinin işin başlangıcında 16.06.2023 tarih ve 789835 sayılı dilekçesinde yedek olarak çalıştırmayı bildirdiği 34 LK 1261 plakalı kombine kanal temizleme aracının ruhsatında model yılının 2017 yazdığı fakat 27.09.2023 tarih ve 877981 sayılı yüklenici dilekçesinin ekinde sunulan İzmir İl Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Şube Müdürlüğü tarafından teyitli ve noter onaylı kombine kanal temizleme aracının ruhsatının model yılının 2015 olduğu tespit edilmiştir. Ancak İdare tarafından söz konusu işin halen feshedilmediği görülmüştür.

İzmir İli Karabağlar ilçesi Atık Su Şebeke Hatlarının Kombine Kanal Araçları İle Rehabilitasyonu işinde 31.08.2023 tarih ve 850547 sayılı yazı ile firmadan yazılı olarak araç ruhsatları istenmiştir. Firma tarafından 01.07.2023 tarihinden itibaren beyanda bulunulmayan bir araç ile çalışmaların yürütüldüğü tespit edilmiştir. İlgili aracın ruhsat bilgileri ve ruhsat

aslıının görülmesi şifahen talep edildiği halde Yüklenici firma sözlü olarak istenen evrakların asıllarını idareye 11.09.2023 tarihli cevabında plaka bilgilerini göndermiştir. Söz konusu dilekçede, aracın ön temizlik aracı olarak çalıştırıldığı ve 2015 model olduğu görülmüştür. İdare tarafından yapılan sorgu öncesi herhangi bir beyan olmaksızın sahada çalıştırılması ve ön temizlik yapıldığının ifadesi üzerine, 11.10.2023 tarih 883524 sayılı yazı ile firmanın temizlik işlemlerini şartnameye uygun araçlar ile gerçekleştirmesi gerektiği ve şartnamede ön temizlik gibi bir ibarenin bulunmadığı belirtilmiş olup İdare tarafından söz konusu firmaya ceza uygulanarak iş devamı sağlanmıştır.

Bu işlerin teknik şartnamelerinde çalıştırılacak araçların model yıllarının 2017 ve yukarı olması hükmü mevcut olmasına rağmen yüklenici tarafından model yılı eski araçların ruhsatlarının gerçeğe aykırı olarak düzenlenerek İdareye sunulduğu görülmüştür.

4735 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Yasaklar ve Sorumluluklar başlıklı 25'inci maddesinde; *"Yasak fiil ve davranışlar; Sözleşmenin uygulanması sırasında aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:*

a) *Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla sözleşmeye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.*

b) *Sahte belge düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.*

c) *Sözleşme konusu işin yapılması veya teslimi sırasında hileli malzeme, araç veya usuller kullanmak, fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı veya kusurlu imalat yapmak.*

d) *Taahhüdünü yerine getirirken idareye zarar vermek.*

e) *Bilgi ve deneyimini idarenin zararına kullanmak veya 29 uncu madde hükümlerine aykırı hareket etmek.*

f) *Mücbir sebepler dışında, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak taahhüdünü yerine getirmemek*

g) *Sözleşmenin 16 ncı madde hükmüne aykırı olarak devredilmesi veya devir alınması." hükümleri yer almaktadır.*

Söz konusu işlerin Sözleşme eki Özel Teknik Şartnamesinin 1-C maddesinde, çalışma gerçekleştirilecek olan kombine kanal temizleme araçlarının en az 2017 model olacağı hükmü

bulunmakta olup bu hükme istinaden araçların bu işlerde çalışması gerekmektedir. Yapılan incelemelerde 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 25'inci maddesinin b veya c bendine giren fiillerin işlendiği tespit edilmiştir. Ancak İdare tarafından söz konusu hususlar tespit edilmesine rağmen mevzuatta belirtilen usuller uygulanmamıştır.

4735 sayılı Kanun'un "İdarenin sözleşmeyi feshetmesi" başlıklı 20'inci maddesinde: Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 25'inci maddede sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edileceği belirtilmiştir. Ancak İdare tarafından bu hususa ilişkin sadece bir işle ilgili fesih işlemi uygulanmıştır.

Sonuç olarak sözleşmeye uygun yürütülmediği tespit edilen diğer işler için de sözleşmelerinin feshi, teminat ve ek kesin teminatların gelir kaydedilmesi ve ilgili yüklenicilerin yasaklanması gerekmektedir.

BULGU 8: AYKOME Yönetmeliği'nde Belirlenen Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi Sebebi ile Ceza Ödenmesi

İdare tarafından bazı yapım işlerinde AYKOME Yönetmeliği'nde belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sebebi ile ceza ödendiği görülmüştür.

14.03.2016 tarih 05.242 sayılı Belediye Meclis Kararı ile yürürlüğe konulan AYKOME Yönetmeliği'nin "Bağlayıcılık" başlıklı 5'inci maddesinde, "*AYKOME Genel Kurulu tarafından alınan kararlar, İzmir Büyükşehir Belediyesi, büyükşehir dahilindeki diğer belediyeler ve Büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar.*" denilerek il sınırları içerisindeki kamu veya özel herkesin kapsam dahilinde olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Müeyyideler" başlıklı 22'nci maddesinde ise çalışmalarda emniyet tedbirlerinin alınmaması, üst kaplama onarımlarının yapılmaması, çalışma alanının temizlenmemesi gibi durumlarda belirlenen ceza bedelinin tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde, İdarenin 2023 yılı içerisinde çeşitli tarihlerde; çalışmalarda emniyet tedbirlerinin alınmaması, üst kaplama onarımlarının yapılmaması, çalışma alanının temizlenmemesi gibi sebepler ile ceza bedellerinin ödendiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin yapmış olduğu çalışmalarda AYKOME Yönetmeliği'nde yer alan müeyyide hükümlerini dikkate alarak çalışmalarını yürütmesi, kaynaklarının ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak adına önem arz etmektedir.

BULGU 9: Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Verilen İşletmelerin Denetimlerinin Etkin Yapılmaması

İZSU Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği kapsamında bağlantı kalite kontrol ruhsatı verilen endüstriyel atıksu üreten işletmelerin rutin denetimlerinde numune alınmaması nedeniyle, kanalizasyon sistemine deşarj edilen atıksuların izleme ve kontrollerinin eksik yapıldığı görülmüştür.

İZSU Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği'ne göre endüstriyel atıksularını kanalizasyon sistemine veya alıcı ortama deşarj eden işletmelerin bağlantı kalite kontrol ruhsatı almak zorunda olduğu, deşarj edilen atıksu miktarı, kirliliği, ön arıtma gerekip gerekmediği, numune şekli ve numune alma sıklığı bahse konu ruhsatın içeriğini oluşturmaktadır.

Anılan Yönetmelik'in "Belgeleme Yükümlülüğü ve Denetim Esasları" başlıklı 16'ncı maddesinde;

- Bağlantı kalite kontrol ruhsat belgesinde belirtilen hususlara aynen uymak üzere, atıksularını veya ön arıtma tesislerinin çıkış sularını bu ruhsat belgesinde belirtilecek aralıklarla, numune almak veya ölçüm yapmak suretiyle kontrol etmek, atıklarının özellik ve miktarlarına ilişkin bilgileri sürekli ve düzenli olarak saptamak ve bu hususu ruhsat belgesinde istenildiği düzende belgelemekle yükümlü oldukları, bu belgelerin istenen aralıklarla raporlar halinde İZSU'ya verileceği,

- İZSU'nun izne tabi atıksu tesislerinde uygun gördüğü aralıklarda ve düzende bizzat örnek almak, ölçüm yapmak veya yaptırmak suretiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12'nci ve 26'ncı maddeleri uyarınca atıksu niteliğinin uygunluğu ve tanzim edilen belgelerin doğruluğunu denetleyeceği, bir defalık veya periyodik su numunesi alma hakkına sahip olduğu, denetimler sonucunda tespit edilen noksanlıkları mal sahibi veya kullanıcının itirazsız gidermek mecburiyetinde olduğu, hükümleri yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik'in "Kontrol Düzeni" başlıklı 17'nci maddesinde;

"Atıksu üreten kurum, kuruluş ve işletmelerin atıksu bağlantısı yerinde veya arıtma

tesisi çıkışında kolayca ulaşabilen ve çalışmaya müsait bir kontrol bacası inşa edilir. Kontrol bacasının projesi ve tipi bir plan üzerinde gösterilerek İZSU'nun bilgisine sunulur. İZSU'nun gerekli gördüğü kurum, kuruluş ve işletmelerin deşarj yerinde veya ön arıtma tesisi çıkışında kayıt yapabilmeyen sayaç, debi ölçer ve debi ile orantılı kompozit numune (karma numune) alma cihazının bulundurulması ve bu cihazların sürekli olarak çalışır durumda tutulması zorunludur.

Kontrol ve belgeleme yükümlülüğü ile ilgili madde 16'daki belgelerin bu cihazla alınan numunelerden yararlanarak hazırlanması gereklidir. Bu cihazların tercihen kontrol bacasına monte edilmiş olması istenir. Kontrol düzeninin yakalayamayacağı ani dökülme ve deşarjların olabileceği kaynaklar için İZSU ilave önlemler belirtir. Bu önlemlere ilişkin ayrıntılı bilgi, Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Belgesinde yer alır." denilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'e dayanılarak çıkarılan İZSU Atıksu Yönergesi'nin 8'inci maddesinin beşinci fıkrasında; "önemli ve önemsiz işletmelerin rutin denetimleri aşağıdaki esaslar ve zaman periyodlarında yürütülür.

Debi (m ³ /gün)	İZSU Genel Müdürlüğü tarafından denetime esas asgari numune alma sıklığı
≤ 50	Yılda bir kez
51-200	Üç ayda bir kez
201-1000	Ayda bir kez
1000-10.000	15 günde bir kez
>10.000	Haftada iki kez

" hükmü yer almaktadır.

Yer verilen Yönetmelik hükümlerince kurum tarafından bağlantı kalite kontrol ruhsatı verilen endüstriyel atıksu kaynağı işletmelerin atıksu miktarlarına göre belirli periyotlarla denetlenmesi gerektiği, denetimle alınan numunelerin sektörel bazda belirlenen parametrelere uygunluğu yönünden analiz edileceği anlaşılmaktadır.

Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığınca bağlantı kalite kontrol ruhsatı verilen işletmelerin 2023 yılında yapılan denetimlerine ilişkin liste ve tutanakların incelenmesi neticesinde;

3569 adet denetimin;

2807 denetimden 509 denetim; 3m³ /gün'den daha az atıksuyu olan Kanalı Koruma Amaçlı önlem tesisi yaptırılmış, numune alınmayan işletme olduğu,

2807 adet denetimden 664 denetim; 50 m³ /gün den daha fazla atıksuyu olan ve sürekli deşarjı olan önemli kirletici kaynak durumundaki 56 işletmeye yapılmış ve 355 Adet numune alındığı,

2807 adet denetimden 1634 denetim; 50 m³ /gün den düşük atıksuyu olan ve bir kısmı sürekli deşarjı olmayan kesikli deşarj olan endüstriyel atıksu üreten işletmelere denetim yapıldığı ve 569 adet numune alındığı,

Görölmüştür. Bu verilerden de hareketle bazı işletmelerden çeşitli nedenlerle numune alınmadığı için atıksu analizi yapılmadığı dolayısıyla endüstriyel atıksularını kanalizasyon sistemine deşarj eden işletmelerin atıksularının standartlara uygunluğunun denetlenmediği tespit edilmiştir.

Ayrıca, örneklem olarak Harmandalı Katı Atık Depolama Tesisi seçilmiş olup bu tesis ve bölgelerde Yönerge hükümlerine göre alınması gereken numunelerin alınmadığı ve denetimlerin etkin olarak yerine getirilmediği de görölmüştür.

Bu itibarla, endüstriyel atıksuların hem çevresel etkileri hem de kanalizasyon ve arıtma tesislerine maddi etkileri göz önünde bulundurularak rutin denetimlerde numune alınması ve bahse konu atıksuların belirlenen standartlara uygunluğuna ilişkin kontrol ve izlemelerin etkin bir şekilde yürütölmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Bazı Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelerin Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması

İZSU Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği kapsamında endüstriyel atıksu üreten işletmelerden bazılarının bağlantı kalite kontrol ruhsatı almaksızın faaliyette buldukları, dolayısıyla endüstriyel atıksuların kontrolsüz bir şekilde kanalizasyon şebekesine akıtıldığı tespit edilmiştir.

İZSU Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde endüstriyel atıksu: "*Endüstrilerden, imalathanelerden, küçük ticari işletmelerden ve küçük sanayi sitelerinden kaynaklanan evsel atıksu haricindeki her türlü üretim ve yıkama sonucu oluşan sulardır.*", bağlantı kalite kontrol ruhsat belgesi ise "*İZSU tarafından düzenlenen ve endüstriyel atıksuların kanalizasyon şebekesine bağlanma ve / veya alıcı ortama boşaltma koşullarını belirleyen belgedir.*" şeklinde tanımlanmıştır.

Anılan Yönetmelik'in "Şehir Atıksu Altyapı Tesislerinden Yararlanma ve Alıcı Ortama

Boşaltma Koşulları” başlıklı 8’inci maddesinde; *“Üzerinde endüstriyel faaliyette bulunan taşınmazlar için madde 11’de belirtilen deşarjla ilgili yasaklar ve kısıtlamalara uyulması ve İZSU’nun onayının alınması koşuluyla, atıksuların atıksu sistemine bağlanmasına izin verilir. İzin koşulları endüstriyel atıksu kaynakları için İZSU’ca verilecek Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsat Belgesi ile belirlenir.”* denilmiştir.

Anılan Yönetmelik’in “Kanalizasyona Bağlantı Ruhsatı ve Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsat Belgesi” başlıklı 9’uncu maddesinde;

- Endüstriyel atıksu bağlamak ve boşaltmak suretiyle kanalizasyon şebekesinden yararlanılması veya alıcı ortama deşarjı İZSU’nun yazılı onayına bağlı olduğu ve onay koşullarının BKK Ruhsatında belirleneceği,

- Yeni kurulacak her endüstriyel atıksu kaynağının İZSU’dan alacağı başvuru formunu doldurup bildirimde bulunmak zorunda olduğu, başvuru formu incelenip değerlendirildikten sonra o tesisin atıksuyu için bir BKK Ruhsatı düzenleneceği,

- Verilen ruhsat belgesinde endüstriyel atıksu deşarjlarının hangi koşullarla kanalizasyon şebekesine verilebileceği, atıksularda aranılacak özellikler, eğer gerekli ise ön arıtma koşulları, ön arıtma işlemi sonucunda oluşacak çamurun uzaklaştırılma esasları, kontrol düzeni ve belgeleme yükümlülüğü ile ödenecek “Kirlilik Önlem Payı” esasları ayrıntılı olarak belirtileceği,

- Yönetmelik’in yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette olan atıksu üreten endüstriyel tesislerin ruhsata esas olacak başvuru formunu en geç 6 (altı) ay içinde izin için başvurmak zorunda olduğu,

- BKK Ruhsatlarının üçer yıllık süreler için geçerli olduğu ve her süre bitiminde İZSU’nun koşulları yeniden incelemek suretiyle izinleri yenileyeceği, ifade edilmiştir.

Yer verilen Yönetmelik hükümlerince endüstriyel atıksularını kanalizasyon sistemine veya alıcı ortama deşarj eden işletmelerin BKK Ruhsatı almak zorunda olduğu açıkça belirtilmiştir. Her bir işletme bazında kanalizasyon sistemine deşarj edilen atıksu miktarı, kirliliği, ön arıtma gerekip gerekmediği gibi hususlar BKK Ruhsatının içeriğini oluşturmaktadır. Aksi durumda yani bahse konu ruhsat olmadan faaliyette bulunan işletmenin kanalizasyon sistemine deşarj ettiği atıksuyun miktarı, cinsi, özelliği, kirliliği, ön arıtma gerekip gerekmediği gibi hususlar denetlenememekte ve buna yönelik kontroller açısından risk

oluşturmaktadır.

İdarenin Abone Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden yapılan incelemede Toplam Endüstriyel atıksuyu olup BKK Ruhsatı düzenlenecek işletme sayısı: 812 Adet

- 2023 yılında BKK Ruhsatı düzenlenmiş işletme sayısı: 132 Adet,
- 2023 yılında BKK Ruhsatı geçerlilik süresi devam eden işletme sayısı: 543 Adet,
- BKK Ruhsatı düzenlenmemiş ya da BKK Ruhsatı yenilenememiş işletme sayısı: 270 Adet,

Olduğu görülmüş olup dolayısıyla endüstriyel atıksu kaynağı olan işletmelerden bazılarının BKK Ruhsatı olmadan atıksularını kanalizasyon sistemine veya alıcı ortama deşarj ettiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, BKK Ruhsatı olmadan faaliyette bulunan endüstriyel atıksu kaynağı işletmelerin tespit edilmesine yönelik idare abone yönetim sistemi, vergi daireleri, sosyal güvenlik kurumları, ticaret ve sanayi odaları ve belediyelerden işyeri sorgulamaları yapılması ve tespit edilen işletmelerin Yönetmelik'e uygun şekilde ruhsatlandırılması ve denetim işlemlerinin takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Beydağ ve Kınık İlçe Merkezlerinde Atıksu Arıtma Tesisi Bulunmaması

Beydağ ve Kınık ilçe merkezlerinde atıksu arıtma tesislerinin bulunmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde, bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak su ve kanalizasyon idaresinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü" başlıklı 11'inci maddesinde; "Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıklarını alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler. ...

Atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; büyükşehirlerde 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla belirlenen kuruluşlar, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bunların dışında iskâna konu her türlü kullanım alanında valiliğin denetiminde bu alanları kullananlar sorumludur....” hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun’un 20’inci maddesinin (f) bendinde ise; *“11’inci maddeye göre kurulması zorunlu olan atık alım, ön arıtma, arıtma veya bertaraf tesislerini kurmayanlar ile kurup da çalıştırmayanlara 60.000 Türk Lirası (733.036 TL) idarî para cezası verilir.”* denilmektedir.

Bahsedilen mevzuat hükümlerinde, yerleşim yerlerinde kentsel atıksu arıtma tesisi kurma, bakım, onarım ve işletilmesinden sorumlu büyükşehirlerde su ve kanalizasyon idarelerinin sorumlu olacağı belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde, iki ilçe merkezinde kentsel atıksu arıtma tesislerinin bulunmadığı, bu sebeple Bakanlık tarafından İdareye iki ilçe için cezalar kesildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, çevre kirliliğinin önlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması adına söz konusu ilçe merkezlerinde atıksu arıtma tesislerinin kurulup ilçede oluşan atıksuların arıtılması gerekmektedir.

BULGU 12: Birim Fiyat Teklif Almak Suretiyle İhale Edilen Yapım İşlerinin Bir Kısımının Metraj Listelerinde Hatalı Hesaplamalar Yapılması

Birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen bir takım yapım işlerine ilişkin ihalelerde metraj listelerinin hazırlanmasında hatalar yapıldığı, sözleşmenin uygulama aşamalarında İdare açısından risk oluşturabilecek durumların ortaya çıktığı, projelerin saha üzerinde kontrollerinin eksik yapıldığı veya hiç yapılmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “Sözleşme türleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer alan;

“Kamu İhale Kanunu’na göre yapılan ihaleler sonucunda;

...

c) Yapım işlerinde; ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim

fiyat tariflerine, mal veya hizmet alımı işlerinde ise işin ayrıntılı özelliklerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden birim fiyat sözleşme,” hükmüne göre birim fiyat sözleşme, idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekliler tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunacak ihaleleri ifade etmektedir.

Teklif birim fiyat usulü ile ihale edilen yapım ihalelerinde, idarece hazırlanmış birim fiyat cetvelinde iş kalemi, birimi ve miktarı idare tarafından hazırlanır. Teklif edilen birim fiyat ve tutar istekli tarafından doldurulur.

Aynı Kanun’un “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; “İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.” denilmektedir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin 9’uncu maddesinde; “Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespitinin; Arazi ve zemin etütlerinin, Projelerinin, Mahal listelerinin, Metraj listelerinin, Birim fiyat ve imalat tariflerinin hazırlanması gerektiği,” hükmü bulunmaktadır.

Aynı Yönetmelik’in 11’inci maddesinde yer alan; “Yaklaşık maliyetin hesaplanması ve güncellenmesinin; İş kalemi ve/veya iş grubu şeklinde tespit edilen imalat miktarlarının, Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre belirlenen ve yüklenici karı ve genel gider ihtiva etmeyen fiyatlarla çarpımı sonucu bulunan tutar KDV hariç olarak hesaplanır ve bulunan bu tutara % 25 oranında yüklenici kar ve genel gider karşılığı eklenmek suretiyle yaklaşık maliyet tespit edilir. Yaklaşık maliyetin, hesaplandığı tarihten ihalenin ilk ilan veya davet tarihine kadar güncelliğini kaybettiği durumlarda yaklaşık maliyeti oluşturan unsurlar, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan ilgili endeksler üzerinden güncellenir.” hükümleri gereğince idarelerin kamu kaynaklarını ekonomik ve verimli kullanması başlıca amaçtır. Nitekim anılan mevzuat hükümleri uyarınca ihaleler istekliler arasından ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren üzerine bırakılır.

İdare tarafından ilgili metrajların doğru hesap edilmemesi kaynakların verimli kullanılmaması ilkesine aykırı sonuçlar doğuracak olup metrajların doğru hesap edilemediği durumlarda istekliler ihale kapsamında yaptırılacağı öngörülen ve metrajı belirlenen işlerden iş

eksilişi yapılması muhtemel kalemleri ihale güzergâhında yapacakları çalışmalar ile tespit edebilecektir.

Bu husus ihale sürecinde isteklilerin tekliflerini hazırlarken bazı iş kalemleri için yaklaşık maliyetin çok üzerinde teklif vermeleri ve eksiliş olması muhtemel kalemler için ise çok düşük teklif vermeleri şeklinde kendini göstermektedir. Bu sebeple teklif birim fiyatlı yapım işlerine ilişkin sözleşmelerde imalat miktarlarının cinsi ve miktarı idarelerce sahaya uygun olarak tespit edilmelidir. Zira teklif birim fiyat sözleşme usulünde, yüklenici, birim fiyat teklif cetvelinde imalat miktarı fazla (fiiliyatta miktarı az) olan iş kalemlerine düşük fiyat, imalat miktarı az (fiiliyatta miktarı çok) olan iş kalemlerine de yüksek fiyat vererek toplamda düşük teklif vererek ekonomik açıdan en avantajlı teklif vermiş olacaktır. Bu durum ihalelerde imalat maliyetlerinin artmasına ve kamu kaynaklarının israf edilmesine sebep olabilmektedir.

Sonuç olarak, İdarenin yukarıda yer alan düzenlemeleri de dikkate alarak birim fiyat teklif alınmak suretiyle gerçekleştirdiği yapım işlerine ilişkin ihalelerde, işin bünyesine giren imalatların hangi kısımda ve ne miktarda yapılacağını gösteren metraj listelerini, projelerini, arazi ve zemin etütlerini sağlıklı hazırlaması gerekmektedir.

BULGU 13: Çiğli Atıksu Arıtma Tesisinin Çevre İzni veya Geçici Faaliyet Belgesinin Bulunmaması

Çiğli Atıksu Arıtma Tesisinin çevre izni veya geçici faaliyet belgesi bulunmaması gerekçesiyle İl Müdürlüğüne idari para cezası kesildiği görülmüştür.

19.10.2022 tarih ve E.4677100 sayılı İdari Yaptırım Tutanağında; *“Bakanlıkça yapılan denetimlerde Arıtma tesisinin faaliyette olduğu, işletmede oluşan proses atık suların arıtma sonrası İzmir Körfezi’ne deşarj edildiği görülmüş olup işletmenin Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında atıksu deşarjı konulu Çevre İzin ve/veya Geçici Faaliyet Belgesinin ibraz edilemediği yapılan incelemede de işletmeye ait Çevre İzin ve/veya Geçici Faaliyet Belgesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.”* ifadeleri yer almaktadır.

31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nin “Alıcı ortama atıksu deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre izni” başlıklı 37’nci maddesinde; *“Her atıksu deşarjı için bu Yönetmelik çerçevesinde idarenin istediği çıkış suyu kalitesinin ve diğer şartların sağlanması koşuluyla, alıcı ortama her türlü evsel ve/veya endüstriyel nitelikli atıksuların doğrudan deşarjı için idareden çevre izni alınması mecburidir.”*

Çevre izni alınması işlemlerinde Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.” denilmektedir.

10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği’nin “Çevre izni veya çevre izin ve lisansına tabi işletmeler” başlıklı 5’nci maddesinde; “(1) Bu Yönetmelik kapsamında çevre iznine veya çevre izin ve lisansına tabi işletmeler, çevresel etkilerine göre Ek-1 ve Ek-2 listelerinde sınıflandırılmıştır.

(2) Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan işletmeler, faaliyette bulunabilmeleri için, öncelikle geçici faaliyet belgesi almak zorundadır.

(3) Geçici faaliyet belgesi alan işletmeler belge tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi almak zorundadır.” denilmiş olup atıksu arıtma tesisleri de Ek-1 de sayılan tesislerden olduğu düşünüldüğünde bu tesislerin faaliyeti için geçici faaliyet belgesi ve çevre izni alması gerekmektedir. Ancak yapılan incelemelerde, söz konusu tesisin geçici faaliyet belgesi veya çevre izni bulunmadığı ve bu sebeple Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından ceza kesildiği görülmüştür.

Sonuç olarak, İdare tarafından söz konusu tesisin faaliyette bulunması adına gerekli izinlerin alınarak İl Müdürlüğü tarafından yapılacak denetimlerde ceza sonucunu doğuracak eksikliklerin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

BULGU 14: Harcama Yetkilisi ve Mutemetlere Verilen Avansların Mevzuata Uygun Olmaması ve Amacı Dışında Kullanılması

Acil ihtiyaçlar için kullanılması öngörülen avansın mevzuatın öngördüğünün aksine, ihtiyaca bakılmaksızın mutemetlerin nam ve hesabına düzenli olarak yatırıldığı ve öngörülen kapsam ve amaçlar dışında kullanıldığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun’un “Ön ödeme” başlıklı 35’inci maddesinde; “Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir. Verilecek avansın üst sınırları merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.

... Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen

avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. ...” hükümlerine yer verilmiştir.

27.05.2016 tarih 29724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin çeşitli hükümlerinde ise ön ödeme usul ve esaslarına ilişkin detaylı hükümlere yer verilmiştir. Söz konusu Yönetmelik’in “Ön Ödemeler” başlıklı 123’üncü maddesinde; *“Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi giderler ve her yıl merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenecek tutarların altında kalan giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir.*

Ön ödemeler ile ilgili olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde belirtilen yönetmelik hükümleri uygulanır.” hükmüne,

“Hesaba İlişkin İşlemler” başlıklı 124’üncü maddesinin (b) bendinde; “b) Mutemetlerin görevlendirilmesi, avans ve kredi verilmesi ve mahsubu

1) Harcama yetkilisi mutemedi görevlendirilmesinde uyulacak esaslar: Kurumun her bir harcama birimi için ayrı ayrı mutemet görevlendirilir. Harcama yetkilisi, ilk görevlendirmede ve değişiklik halinde mutemetlerin adını, soyadını ve unvanlarını, bir yazı ile ilgili birime bildirirler. Bu yazılar bir dosyada saklanır.

2) Avansın verilmesi ve harcanması: Bütçe sınıflandırmasının herhangi bir ekonomik kodunun 2 nci düzeyinden verilmiş olan avansın mahsubu yapılmadan, belirlenen limiti aşmasa bile aynı ekonomik kodun 2 nci düzeyinden yeniden avans verilemez. Ancak, başka bir ekonomik kodun 2 nci düzeyinden istenilen avans, mutemede tanınan limiti aşmadığı takdirde verilebilir. Bir iş için verilen avans yalnız o işe harcanır. Avans alınmadan harcama yapılamaz. Avansın verildiği tarihten önce yapılan harcamalara ait belgeler kabul edilmez.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde hem 5018 sayılı Kanun’da hem de ilgili diğer yönetmeliklerde ön ödeme usulünün, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi ve zorunlu giderlerin yerine getirilmesi için öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Ancak, İdarenin avans kullandırma yöntemi, acil ihtiyaçların karşılanmasından ziyade

rutin bir uygulama haline dönmüştür. Çekilen avans tutarlarının hangi ihtiyaç için gerekli olduğuna ödeme emri ve eki belgelerde yer verilmemiştir. Dolayısı ile avans tutarları kapatılırken tek bir avans için farklı tarihlerde ve farklı konularda gerçekleştirilmiş işlere ilişkin birden fazla fatura sunulmuştur. Yine yayınlanan parasal limitleri aşan miktarda mal ve malzeme tedariki yapılacaktır, aynı konuda birden fazla kişiye avans verilerek, farklı mutemetler üzerinden parça parça alımların yapıldığı ve öngörülen parasal limitin dolaylı olarak aşıldığı anlaşılmıştır.

İdare tarafından 351 adet mutemet görevlendirilmiş ve bu mutemetler üzerinde sürekli olarak avans bulunmasına imkân verilmiştir. Mutemetler tarafından plastik boya, klozet, tutanak basımı, sigorta panosu, beton kesme bıçağı gibi aciliyeti gerekçelendirilemeyen alımlar yapılmakla birlikte, bu alıma ilişkin evraklar idareye sunulduğunda, avansın kapatıldığı gün veya ertesi gün aynı kişilere yeniden avans açılmıştır. Kişiler üzerinde sürekli olarak idareye ait nakdin taşınması ve anlık idare ihtiyaçları için kullanılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, İdare tarafından avans uygulamasının mevzuatta belirtilen usullere uygun hale getirilerek yalnızca gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için kullanımının sağlanması, avans verilmeden önce hangi iş için avansa ihtiyaç duyulduğunun avans olurunda yer alması ve avans kapatma işlemlerinin de bu olura uygun olması ve genel avans kullanımının sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 15: Havza Koruma Planlarının Yapılmaması

İdare tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen bazı baraj havzalarının havza koruma planlarının yapılmadığı görülmüştür.

İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmeliğin planlamaya ilişkin hususlar başlıklı 6'ncı maddesinde;

“5) İçme-kullanma suyu temin edilen ve edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suyu kaynakları için içme-kullanma suyu havzası koruma planı Bakanlıkça veya Bakanlığın uygun görüşü ve koordinasyonunda aşağıda belirtilen ilgili idareler tarafından hazırlanır veya hazırlatılır:

a) *Büyükşehir belediyelerine içme-kullanma suyu temin edilen yerüstü suyu kaynakları için koruma planları, büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri genel müdürlüklerince hazırlanır veya hazırlatılır ve Bakanlığa sunulur.*” Denilmektedir.

Yapılan incelemede içme ve kullanma suyu temin edilen Karaçam, Rahmanlar, Çandarlı, Balçova ve Ürkmez baraj havzalarının havza koruma planlarının yapılmadığı tespit edilmiştir. Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde ilgili baraj havzalarının “havza koruma planlarının” yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: İdare tarafından İzinsiz Olarak Açılan Yeraltı Suyu Kuyuları Hakkında İlgili Kanun Hükümlerinin Uygulanmaması

Şehrin içme suyu ihtiyacının karşılanması amacıyla veya başka ihtiyaçlar için açılmış olan su kuyularından bazılarının, 167 Sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun gereği Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden alınması gereken yeraltı suyu kullanma belgesinin bulunmadığı görülmüştür.

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun’un 4’üncü maddesinde;

“Yeraltı suyu işletme sahaları içinde 8 inci madde hükmüne göre belge alınarak açılması gereken kuyuların adedi, yerleri, derinlikleri ve diğer vasıflarıyla çekilecek su miktarı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tespit edilir.” Denilmektedir.

Belge alınması ve bilgi verilmesi mecburiyeti başlıklı 8’inci maddesinde ise su temini maksadıyla, kesitleri ne olursa olsun, tabii zemin üstünden itibaren derinliği DSİ Genel Müdürlüğü tarafından tespit ve ilgili Bakanlığın onayından sonra ilan olunan haddi aşan her türlü çukur, sondaj ve kuyular (el ile açılan kuyular hariç) ile su temini maksadıyla, boyları ve kesitleri ne olursa olsun her türlü kuyuların açılması için DSİ Genel Müdürlüğünden belge alınmasının mecburi olduğu belirtilmektedir.

Kanunun "Ceza hükümleri" başlıklı 18’inci maddesinde de bu Kanundaki vecibeleri yerine getirmeyenler hakkında uygulanacak yaptırımlar düzenlenmiştir. Madde de hem idari para cezası uygulanacağı hem de kuyunun açılıp işletilmesinde DSİ Genel Müdürlüğünce bir mahzur görülmezse, sahibine gerekli belge verileceği, aksi hâlde, kuyunun kapatılarak masrafının kuyuyu açtırandan alınacağı ifade edilmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde DSİ Genel Müdürlüğünden alınması gereken yeraltı suyu kullanma belgesi olmayan su kuyularının bulunduğu tespit edilmiştir.

Sürdürülebilir bir yeraltı suyu yönetiminin sağlanabilmesi ve yeraltı suyunun aşırı çekiminin önlenmesi açısından İdare tarafından açılan su kuyularına ilişkin olarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden ilgili mevzuat uyarınca izin alınması gerekmektedir.

BULGU 17: İdare Tarafından Oluşturulan Abone Kayıtlarında, Abone Tiplerinin Bir Kısımının Hatalı Belirlenmesi

Günlük kiralık olarak adlandırılan (bölgenin turizm bölgesi olması nedeni ile kısa süreli konaklama amaçlı ticari olarak işletilen) evlere mesken aboneliği olarak abonelik tesis ettirildiği, resmi daire diye nitelendirilebilecek muhtarlıklara ait aboneliklerin konut olarak kaydının yapıldığı, yine niteliği itibarıyla kamu hizmeti içerisinde yer alsa da ticari faaliyet yürüten ve kar amacı güden işletmelere ayrı abonelik tesis edilmediği ve resmi daire tarifesi üzerinden su bedeli tahsil edildiği görülmüştür.

15.05.2015 tarih ve 04/10 sayılı Genel Kurul Kararı ile yürürlüğe konulan İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde abone tipi; "*Abonenin konut, konut dışı, resmi daire, belediye, kuyu ve tanker, su veya atık su kullanan gruplardan hangisine girdiğini,*" ifade eder denilerek abone tipleri arasındaki ayırmadan bahsedilmiştir.

İZSU Tarifeler Yönetmeliği'ne göre su aboneleri, abone tiplerine göre çeşitli tarifelere tabi tutulmaktadır. Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone Tipleri" başlıklı 6'ncı maddesinde:

"a) Konut tipi uygulanacak aboneler:

1) Barınma amacıyla oturlan yerler, meskenler,

2)Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile Amatör Kulüpler Federasyonuna kayıtlı spor kulüplerinin ticari amaçla işletilmeyen kulüp binası, antrenman ve oyun sahası, kafeterya vb. yerler,

3) Muhtarlıklar,

b) Konut dışı tipi uygulanacak aboneler:

1)Gelir sağlamak amacıyla her çeşit meslek ve sanatın icra edildiği yerlerde hizmet üreten ve imalat yapan yerler,

2) Her türlü özel, tüzel ve resmi kurum ve kuruluşların etkinliklerini sürdürmek amacıyla, geçici olarak kurulan tesisler, şantiye, sergi, fuar, sirk, panayır vb. yerler,

3)Her türlü büro, dernek, vakıf ile diğer hizmet üreten yerler,

(İZSU Genel Kurulunun 08.01.2018 tarih, 52158563-50.01.04/01 sayılı kararı ile değişik şekli)

c) Resmi Daire tipi uygulanacak aboneler:

1)Merkezi İdareye bağlı kurum ve kuruluşlar,

2)Belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar,

3)Her türlü okul, anaokulu, kreş, bakım evleri, çocuk kulüpleri, etüt merkezleri vb. yerler,

4)Devlet ve vakıf üniversiteleri ile bunlara bağlı hizmet birimlerine ait yerler,

5)Özel hastaneler,

6)Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlar,” denilerek abonelik tiplerinde çeşitli ayrımlara gidilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İzmir ili içerisinde otel/pansiyon tarzı kullanılan günübirlik kiralanan bazı evlerin aboneliğinin konut tipi olarak uygulandığı tespit edilmiştir. Bu evler; otellerde olduğu gibi, günlük konaklama bedeli karşılığı kiralanan ticari kullanım yerleridir. Bu bakımdan günübirlik kiralanan evlerin, konut tipi tarife kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Kaldı ki 22.11.2016 tarih ve 29896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 678 sayılı KHK’nın 2’nci maddesi ile 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasına, “bekâr odaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “günübirlik kiralanan evler” ibaresi eklenmiştir. Bu bakımdan günübirlik kiralanan ev kapsamında sayılacak konaklama yerlerinin, otellerdeki gibi kimlik bildirme zorunluluğu getirilmiş olduğu düşünüldüğünde dâhil olması gerektikleri kapsam son derece açıktır. Bu yüzden bu tarz abonelerin Kimlik Bildirme Kanunu çerçevesinde yaptıkları başvurular Emniyet Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinden kolayca edinilerek abonelik tiplerinin iş yeri aboneliği şeklinde değiştirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yönetmelik’te konut abonelerine ilişkin hükümler arasında muhtarlıklara yer verildiği görülmektedir. Muhtarlık binaları, kamu hizmeti gören ve barınma amacı gütmeyen birimler olduğu için konut aboneliği olarak değerlendirilmesi doğru olmayacaktır.

Yine örnekleme yolu ile şehirde yer alan bazı kamu kurumlarına ait abone bilgileri incelendiğinde, resmi kamu kurumlarının görev alanı içerisinde yer alan ve bu kurumlar tarafından ticari olarak işletilmek amacıyla kiraya verilen taşınmazların abonelik tiplerinin ayrılmadığı ve hepsinin resmi daire aboneliği olarak değerlendirildiği görülmektedir. Özellikle şehirde 9 adet üniversite yer almakta ve kampüsler içerisinde çok sayıda ticari işletme amacı güden kiracı bulunmaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda vurgulanan hususlar çerçevesinde konunun yeniden gözden geçirilmesi, abone tipleri ve abone kayıtlarına ilişkin düzeltici çalışmaların bir an önce sonuçlandırılması gerekmektedir.

BULGU 18: İdarece İhale Edilen Yapım İşleri Nedeniyle Ortaya Çıkan Malzemenin Hafriyat Alanlarına Naklinin Kontrol Edilmemesi

İdarece ihale edilip sözleşmeye bağlanan yapım işlerinde ortaya çıkan hafriyata ilişkin ödemeler yapılırken ortaya çıkan hafriyatın Büyükşehir Belediyesi tarafından belirlenmiş olan yasal döküm sahalarına dökülüp dökülmediğine ilişkin kontrollerin yapılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatı çerçevesinde hazırlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Belediyelerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 8' inci maddesinde; "*İl belediye mücavir alanı içerisinde il ve ilçe belediyeleri, büyük şehirlerde büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri dışında ise ilçe belediyeleri;*

a) Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlamakla,

b) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirlemek, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmekle ... yükümlüdürler." denilmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7' nci maddesinde de hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak, katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurtmak, işletmek veya işlettirmenin büyükşehir belediyesi uhdesinde olduğu açıkça belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine istinaden İzmir Büyükşehir Belediyesi

tarafından İzmir ili sınırları içerisinde çıkacak hafriyat atıklarının kontrolü amacıyla döküm sahalarının belirlendiği görülmektedir.

Yapılan incelemelerde, ihalelerde ortaya çıkan hafriyat miktarlarına ilişkin kübaj hesabı yapılarak hafriyat ve nakliye ödemeleri yapılmasına rağmen çıkarılan hafriyatın Büyükşehir Belediyesi tarafından izin verilen sahalara dökülüp dökülmediğine dair belgelerin ihale dosyalarında yer almadığı, İdarece bu hususta kontrollerin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak il sınırı içerisinde yasal döküm sahaları Büyükşehir Belediyesince belirlenmiş olup bu yerler dışına döküm yapılması mümkün bulunmamaktadır. İlgili mevzuatlara aykırı hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları faaliyetleri yapanlar hakkında 27.12.2016 tarih ve 29931 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri gereği Büyükşehir Belediyesince idari para cezası uygulanacağı bildirilmiştir.

Su ve kanalizasyon idareleri yoğun şekilde alt ve üst yapı yatırımları olan ve yapım işlerinde bol miktarda kazı imalatına yer veren kurumlardır. Hem Büyükşehir Belediyesinin maddi zarara uğramaması için hem de çevre kirliliğine sebebiyet verilmemesi için idare ihalelerinde kazı ve nakliye pozlarına ait ödemeler gerçekleştirilirken ortaya çıkan hafriyat atıklarının yasal döküm sahalarına götürüldüğüne ilişkin belgelerin aranması doğru olacaktır.

Yine yükleniciler tarafından atık nakli gerçekleştirildiğinde Büyükşehir Belediyesince tartılarak tutanağa bağlanacağı için bu tartı fişleri idare tarafından kişilere yapılacak nakliye ve hafriyat ödemelerinde kontrol işlevi görecektir ve İdarece fazla ödeme yapılmasına engel olacaktır.

Bu sebeple ilgili yerlere yapılacak dökümlere ilişkin belge kontrolleri İdarece yapılarak moloz atıklarının hafriyat alanlarına dökümünün yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 19: İdarenin Alıcı Ortamlara Doğrudan Atık Bırakan Kuruluşlara Denetim Yapma Yetkisi İçin Müracaatta Bulunmaması

İdarenin alıcı ortamlara doğrudan atık bırakan kuruluşlara izin verme yetkisinin bulunmaması sebebiyle gerekli denetimlerin yapılamadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu’nun “Kirlenme Yasağı” başlıklı 8’inci maddesinde; *“Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak,*

taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır.

Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirleten, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.” denilmektedir.

31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“Alıcı Ortam: Atıksuların deşarj edildiği veya dolaylı olarak karıştığı göl, akarsu, kıyı ve deniz suları ile yeraltısuları gibi yakın veya uzak çevreyi,

İdare: Yönetmelikte adı geçen idare;

a) 2872 sayılı Kanununun 12 nci maddesi ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri uyarınca, çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik prensip ve politikaların belirlenmesi, standart ve ölçütler geliştirilmesi, faaliyetleri sonucu alıcı ortamlara katı, sıvı ve gaz halde atık bırakarak kirlilik oluşturan veya oluşturmaya muhtemel her türlü tesis ve faaliyete izin verilmesi, izlenmesi ve denetlenmesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,

b) Kurum, kuruluş ve işletmelere işletme ve kullanım izni verilmesi ve denetim görevinin ifasında yetkili olmak üzere; 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268 ila 275 inci maddelerine göre Sağlık Bakanlığını, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre Kültür ve Turizm Bakanlığını, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 385 inci maddesine göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve ilgili mevzuatına göre diğer kurum ve kuruluşları, 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun verdiği yetkiler doğrultusunda mülkiamirleri, büyükşehir ve şehir belediye başkanlıklarını,” şeklinde tanımlanmıştır.

İlgili Yönetmelik’in “Denetim” başlıklı 51’inci maddesinde: “Bu Yönetmelik uyarınca;

Alıcı ortama her türlü atıksu deşarj denetiminde Çevre Kanunu ve (Değişik ibare:RG-17/12/2022-32046) 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin altıncı kısmının dördüncü bölümü uyarınca Bakanlık yetkilidir. Bu yetki taşrada(Değişik ibare:RG-17/12/2022-32046) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince kullanılır.

Büyükşehirlere içme ve kullanma suyu temin edilen kıta içi yüzeysel su kaynakları havzalarındaki denetim faaliyetlerinden 2560 sayılı Kanun çerçevesinde Büyükşehir Belediyeleri sorumludur.” denilerek alıcı ortamlara doğrudan atık bırakan kuruluşlar için denetim yetkisinin Bakanlığa ait olduğu belirtilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun “Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü” 12'nci maddesinde; “*Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerekliğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usûl ve esasları çerçevesinde yapılır.*” hükme bağlanmış olup denetim yetkisinin Bakanlık tarafından yerelde çevre denetim birimlerine kuran Belediyelere devredilebileceği belirtilmiştir.

Tüm bu mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde kuruluş mevzuatında belirtilen amaçlarından biri bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyıların ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak olan İdarenin alıcı ortamlara doğrudan atık bırakan kuruluşları denetleyememesi çevresel bir risk yaratmaktadır. Mevzuatta belirtilen amaçları doğrultusunda il genelindeki sorumluluğu bulunan İdarenin görev alanındaki su kaynaklarını koruma görevinin bulunması elzemdir. Alıcı ortamlara doğrudan atık bırakan kuruluşlara İdare tarafından gerekli denetimlerin mevzuat gereği yapılamaması çevre kirliliğinin bütünsel olarak engellenmesine olumsuz olarak yansımaktadır.

Sonuç olarak, mevzuat gereği il genelinde su kirliliğinin önlenmesi görevi bulunan İdare tarafından alıcı ortamlara doğrudan atık bırakan kuruluşlara denetim yapma yetkisinin İdareye verilmesi yönünde Bakanlığa başvuruların yapılması gerekmektedir.

BULGU 20: İdarenin Arazide Kullanılacağı Hizmet Araçlarının Kiralanması İşinde Şartnamelere Konulan Hükümlerin İdareyi Zarara Uğratması

İdarenin hizmet araç kiralama ihalesinde şartnamelerde yer alan bazı hükümlerin İdareyi zarara uğrattığı görülmüştür.

İdarenin 05.06.2023 tarih ve 888 sayılı Yönetim Kurulu Kararına istinaden İZSU Genel Müdürlüğü Görev Alanı İçerisinde Saha İşlerinin Gerçekleştirilmesinde Fiilen Arazide

Kullanılmakta Olan Hizmet Araçlarının Kiralanması işi 242.326.060,00 TL bedelle ihale edilerek 03.07.2023 tarihinde sözleşmesi imzalanmıştır.

Söz konusu işin teknik şartnamesinde “araçların kiralama bedeli”: günlük ortalama 40 km'yi doldurduktan sonra yapılacak her 1 (bir) km başına hizmet bedelidir, (malzeme, bakım onarım+Amortisman vs. giderler dahil olmak üzere)

24.6.Araçların Km Esasına Göre Çalışmaları; *Aylık ödemeye esas tahakkuklar (günlük yevmiye, fazla mesai ve fazla km bedelidir) o ay içerisinde fiilen görev alan araç sayısı üzerinden yapılacaktır. Çalışılan araçların günlük yevmiye içerisinde 40 km'ye kadar yapılan mesafelerde (0-40 km) 40 km yaptığı kabul edilecektir. Ancak aylık periyotta her araç grupları için yapılan toplam km sayısı, günlük km ortalamasının (40 km) o ayda bulunan gün sayısı ile çarpımı sonucu ortaya çıkan kilometrenin fazlası olduğu durumlarda fazla km bedeli olarak ödenecektir.*” Denilmektedir.

Yine söz konusu işin teknik ve idari şartnamesinde su tankeri, vidanjör, su arıza bakım aracı, kombine kanal açma temizleme aracı kapasitelerine göre ayrılmış ve bu araçlar bir grup yapılmıştır. Bu kapsamda bu araçların günlük ve toplamda aylık araç başına 40 km'yi aşan çalışması fazla çalışma olacak ve kilometre bedeli üzerinden ekstra ödeme olarak hakedişe yansıtılacağı belirtilmiş ve birim fiyat cetvelinde yer almıştır.

İdare görev alanı ve saha işleri açısından 3 bölgeye ayrılmış ve bu şekilde organizasyon şeması düzenlenmiştir. 3 bölge içinde 3 ayrı toplanma bölgesi belirlenmiş ve araçlar her gün bu bölgeden işlerini yapacağı konuma gitmekte işleri bitince de yine toplanma bölgesine geçmektedir. Bu durum İzmir ilinin coğrafi yapısı da düşünüldüğünde her aracın her gün otomatik olarak 40 km'yi aşmasına ve ekstra ödeme almasına sağlamakta olup toplanma merkezi olarak belirlenen yerlere her çalışma gününün sonunda dönülmesi de bu duruma sebep olmaktadır.

Teknik şartnamenin 23.8 maddesinde: “*Akaryakıt ve akaryakıt katkısı (Ad-Blue) ihtiyacı ihale süresince İdare tarafından karşılanacaktır.*” Denilerek söz konusu araçların akaryakıtının da İdare tarafından karşılanacağı hüküm altına alınmıştır. Yani bu durumda araçların kilometresinin değişken maliyetinin tamamı İdare tarafından üstlenilmiştir. Tüm bu şartlara rağmen İdare tarafından 40 km fazla araç intikalini fazla çalışma olarak nitelendirilmesi İdarenin zararına bir durum çıkarmaktadır. İdare tarafından fazla çalışma olarak 40 km olarak

belirlenmesinin de herhangi bir plan program veya çalışmaya dayanmadığı tamamen yönetici inisiyatifiyle belirlendiği tespit edilmiştir.

Tablo 7: Hakediş Özet Tablo

Sıra No	Poz No	Poz Tanımı	Birimi	Teklif Birim Fiyat	Bu Hakediş Miktarı	Bir Önceki Hakediş Miktarı	Toplam Miktar	Sözleşme Miktarı	Gerçekleşme %	Toplam Tutar
17	1.017	SU TANKERİ 9000-10000 LT için 40 km/gün ile sınırlı günlük sabit kiralama bedeli (7,5 saatX+amortisman+bakım onanm giderleri dahil olmak üzereX 9 adet x 366 gün=3294)	gün	5.600,00 TL	264,00	999,00	1.263,00	3.294	%38,34	7.072.800,00 TL
18	1.018	SU TANKERİ 9000-10000 LT için 40 km doldurduktan sonra yapılacak her km. başına hizmet bedeli (+amortisman+bakım onanm giderleri dahil olmak üzere)	kilometre	90,00 TL	8.742,00	92.492,00	101.234,00	25.000	%404,94	9.111.060,00 TL
9	1.009	VİDANJÖR 8000-9000 LT için 40 km/gün ile sınırlı günlük sabit kiralama bedeli (7,5 saat X+amortisman+bakım onanm giderleri dahil olmak üzere)(X5 adet x 366 gün=1830)	gün	5.700,00 TL	150,00	524,00	674,00	1.830	%36,83	3.841.800,00 TL
10	1.010	VİDANJÖR 8000-9000 LT için 40 km doldurduktan sonra yapılacak her km. başına hizmet bedeli (+amortisman+bakım onanm giderleri dahil olmak üzere)	kilometre	40,00 TL	20.028,00	39.058,00	59.086,00	17.500	%337,63	2.363.440,00 TL
21	1.021	SU TANKERİ 22000-25000 LT için 40 km/gün ile sınırlı günlük sabit kiralama bedeli (7,5 saatX+amortisman+bakım onanm giderleri dahil olmak üzereX2 adet x 366 gün=732)	gün	6.000,00 TL	60,00	222,00	282,00	732	%38,52	1.692.000,00 TL
22	1.022	Su Tankeri 22000-25000 LT için 40 ta doldurduktan sonra yapılacak her ta. başına hizmet bedeli (+amortisman+bakım onanm giderleri dahil olmak üzere)	kilometre	110,00 TL	1.495,00	14.596,00	16.091,00	4.500	%357,58	1.770.010,00 TL

Yukarıdaki tabloda hakediş kalemlerinin özetinden de anlaşılacağı üzere hizmet aracı kiralamasında günlük kira bedelinden daha fazla 40 km üzeri fazla km'lere ilişkin hakedişler oluşabildiği görülmüştür.

Söz konusu işin birim fiyat teklif cetvelinde 9'uncu kalem 10.431.000,00 TL, 10'uncu kalem ise 700.000,00 TL olarak oransal %6,71 olarak belirlenmişken hakedişlere yansıma durumu yukarıdaki tabloda belirtildiği şekilde %61,5 olarak;

17'nci kalemi 18.446.400,00 TL, 18'inci kalem 2.250.000,00 TL olarak belirlenmişken hakedişlere yansıma durumu yukarıda tabloda belirtildiği şekilde %128,8 olarak,

21'inci kalem 4.392.000,00 TL, 22'nci kalem 495.000 TL olarak belirlenmişken hakedişlere yansıma durumu %11,2 iken hakedişlere yansıma durumu %104 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere yüklenicinin birim fiyat teklif cetvelinde

belirtilen rakamlar 40 km olarak belirlenen sınır sebebiyle hakedişlere oransal olarak aşırı yüksek yansımıştır.

Değişken maliyetin tamamının İdare tarafından karşılandığı bu hizmet ihalesinde amortisman, bakım onarım bedellerinin ilgili araç bedeline oransal olarak yaklaşık maliyette herhangi bir detay bulunmadığı gibi piyasadaki fiyat olma yöntemiyle yaklaşık maliyet belirlenmiştir.

İlgili teknik şartnamede yer alan fazla çalışma saat olarak da 7.5 saatten fazla çalışılması da hükme alınmasına rağmen porsantaj ve hakediş eklerinde bu saatten fazla çalışma oranı çok düşük olarak sahaya yansıdığı tespit edilmiştir.

Yine söz konusu teknik şartnamenin 24.12 maddesinde: *“Araçlara idare tarafından iş verilmemesi durumunda çalıştırılmadığı günler içinde tam yevmiyesi ödenecektir.”* Denilerek araçların hiç çalışmaması durumunda da tam ödeme yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun “Yönetim Kurulunun Görevleri” başlıklı 9'uncu maddesinde: *“Hizmetlerin ekonomik verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri saptamak, yetkisi içinde olanları almak, yetkisi dışında olanları ilgili kurum ve mercilere iletmek..”* hükmünden de anlaşılacağı üzere hizmetlerin ekonomik ve verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri almanın Yönetim Kurulunun görevleri arasında olduğu belirtilmiştir.

Yine 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Hesap verme sorumluluğu başlıklı 8'inci maddesinde: *“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”* Denilerek kamu kaynaklarının kullanımındaki ilkelere değinilmiştir.

Bulguya istinaden İdare tarafından verilen cevapta ilgili hizmet alımında kamu zararının oluşmadığı, İdare tarafından söz konusu ihalenin açık ihale olarak yapıldığı ve rekabeti bozacak herhangi bir işlem olmadığı gibi ihaleye ilişkin herhangi bir şikayetin yapılmadığı, İzmir İlinin jeopolitik durumu sebebiyle kaynakların verimli kullanılması adına tüm ilin ihtiyaçlarının tek ihaleyle sonuçlandırıldığını, daha önce yapılmamış bir ihale olması sebebiyle ihtiyaç analizi yapılarak 40 km sınırı konulduğunu belirtilmiştir. Ayrıca araçların toplanma bölgesi teknik

şartnamede olduğu için İdare tarafından uygun yerler belirlendiği, işin doğası gereği bu şekilde ihaleye çıkılmaması durumunda yüklenicilerin daha yüksek fiyat teklif edeceği ifade edilmiştir. Bununla birlikte İdare emrine sunulan araç ve sürücülerin başka bir işte çalıştırılması mümkün olmadığından o bölgede İdare talimatlarını bekleyen araçlara o gün hiç görev çıkmaması durumunda bile bu araçlara ödeme yapılması sözleşme gereği olması sebebiyle kamu zararı oluşmadığı, ilgili hizmet alımının öngörülebilir olmaması sebebiyle iş kalemlerinin bazılarının yüksek olarak hakedişlere yansıdığı, şayet 40 km sınırı daha yüksek olarak belirlenmiş olsaydı yaklaşık maliyet daha yüksek çıkacak olup hizmet alımının maliyetinin artacağı belirtilmiştir.

Kamu idaresi cevabından da anlaşılacağı üzere söz konusu hizmet alımının akaryakıt maliyeti İdare tarafından karşılanmaktadır. Bu araçların iş makinesi olduğu düşünüldüğünde yıpranma payı yüklenici tarafından fiyat belirlenirken hesaplanan bir maliyettir. Ancak İdare tarafından iş makinelerinin 40 km üstü yol kattığı çalışmalarda akaryakıt İdareden olmasına rağmen ekstra bedel ödenmesini sağlamıştır. Yine İdarenin cevabında da belirtildiği üzere iş emri almayan İdare emrinde bekletilip çalıştırılmayan araçlara da bedel ödendiği ifade edildiği üzere belirli araçların hiç çalıştırılmadan maliyetine katlanıldığı ve İdarenin hizmet ihtiyacını iyi bir şekilde planlayamadığını göstermektedir. Ayrıca 40 km sınırını daha yüksek belirlemesi durumunda yüksek fiyatlar teklif edileceği belirtilmiş olsa da iş kalemlerinde olan 98 iş makinesinin bütün olarak ihale edildiğinde rekabetçi bir ortam yaratılması da zorlaşmaktadır.

Sonuç olarak İdare tarafından ihaleye çıkılmadan önce hizmet ihtiyaçlarının daha doğru şekilde belirlenip İzmir İlinin jeopolitiği de düşünülmesi, çalıştırılmayan iş emri almayan araçlara ilişkin idari şartnameye İdarenin ihtiyaç duyması halinde araç sayısının artışına ilişkin hükümler konularak çalıştırılmayan araçlara bedel ödemesinin engellenmesi kamu kaynağı kullanan İdarenin bütçe giderlerinin azaltılmasını sağlayacaktır.

BULGU 21: İdarenin Bazı Atıksu Arıtma Tesislerinde Sürekli Atık Su İzleme Tebliği Standartlarında Veri Aktarımı Yapılmaması

Yapılan incelemelerde İdarenin bazı atıksu arıtma tesislerinde mevzuat hükümleri doğrultusunda veri aktarımlarının yapılmadığı görülmüştür.

Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliği'nin atıksu tesislerinin yükümlülükleri başlıklı 7'nci maddesinde tüm sistemin bakım ve onarımını düzenli olarak yaptırarak, sürekli ve hatasız çalışmasını temin etmek konusunda yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca ilgili Tebliğ'in Verilerin İletimi başlıklı 14' üncü maddesinde: "Tesis faaliyette olduğu süre içerisinde aylık en az %80 geçerli veri gönderme yüzdesini sağlamalıdır." denilmekte olup veri aktarımına ilişkin alt bir sınır getirilmiştir.

Ancak İdarenin atık su arıtma tesislerinin veri aktarımları incelendiğinde bazı atıksu arıtma tesislerinin yıl içinde bakım, bozulma veya iletim sistemi intenet sorunu gibi sorunlar sebebiyle belirli aylar verilerin hiç aktarım yapılamadığı, bazı aylar ise %80'in altında veri gönderimi yapıldığı tespit edilmiştir.

Mezkur Tebliğ'in İl Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri başlıklı 6' ncı maddesinde SAİS'te her türlü yerinde inceleme, denetim yapma ve yaptırım uygulamaya yetkili olduğu belirtilmiş olup bu madde hükmü gereği söz konusu tesislere İdari para cezası kesme yetkisine sahiptir. İdarenin 2023 yılı hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde bu Tebliğ hükümlerine aykırı hareket edilmesi sebebiyle de idari para cezalarının kesildiği de görülmüştür.

Bu kapsamda İdarenin atıksu arıtma tesislerini bu Tebliğ hükümlerine göre çalıştırması ve SAİS'e verilerinin düzenli bir şekilde ve oranda aktarımının yapılması gerekmektedir.

BULGU 22: İdarenin Mülkiyetinde Çalışır Vaziyette Hizmet Araçları Bulunmasına Rağmen Bu Araçların Sahada Çalıştırılmaması ve Dışardan Hizmet Aracı Kiralama Yapılması

İdarenin kanun ve ikincil mevzuat gereği yapması gereken hizmetler için elinde bulundurduğu hizmet araçlarının çalıştırılmadığı ve bu araçların yapacağı hizmetler için üçüncü şahıslardan araçların kiralama yoluyla hizmet satın alındığı tespit edilmiştir.

İdarenin mülkiyetinde 126 adet damperli kamyon, 20 adet vinçli kamyon, 18 adet su tankeri, 24 adet kurtarıcı monteli kamyon, 41 adet vidanjör, 47 adet kombine kanal açma ekipmanlı aracı bulunduğu tespit edilmiştir. Bu araçların aylık çalışma km'si ve saatleri incelendiğinde araçların bir kısmının çalıştırılmadığını çalışan araçların da yapmış olduğu günlük km'sinin günlük ortalamalarının çok düşük olduğu aylık olarak porsantajlardan tespit edilmiştir. Hizmet araçlarının ağustos ve aralık aylarında çalışma ortalamaları aşağıda özetlenmiştir:

- Damperli kamyon günlük çalışma km'si araç başı ortalama: 18,10-45,89

- Vinçli kamyon günlük çalışma km'si araç başı ortalama: 15,99-28,97

- Su tankeri günlük çalışma km'si araç başı ortalama: 21,24-19,82
- 24 adet kurtarıcı monteli kamyon çalışma km'si araç başı ortalama: 24,05-32,85
- Vidanjör çalışma saati günlük ortalama çalışma saati: 0,04-0,14
- Kombine kanal açma ekipmanlı araç günlük ortalama çalışma saat: 0,19-0,47

Yukarıda belirtilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere İdare tarafından mülkiyetinde bulunan araçların özellikle vidanjör ve kanal açma ve temizleme araçlarının hemen hemen hiç çalıştırılmadığı ayrıca diğer araçlarında günlük kilometreleri incelendiğinde yine ortalama olarak çok düşük kaldığı tespit edilmiştir. Buna rağmen İdare tarafından bu araçların sahada vereceği hizmetler için üçüncü şahıslardan hizmet alımlarının yapıldığı da görülmüştür.

Bu duruma örnek olarak 05.06.2023 tarih ve 888 sayılı Yönetim Kurulu Kararına istinaden İZSU Genel Müdürlüğü Görev Alanı İçerisinde Saha İşlerinin Gerçekleştirilmesinde Fiilen Arazide Kullanılmakta Olan Hizmet Araçlarının Kiralanması işi 242.326.060,00 TL bedelle ihale edilmiş ve 03.07.2023 tarihinde sözleşmesi imzalanması verilebilir. Bunun gibi İdarenin yine İzmir il genelinde üç bölgeye ayrılması sebebiyle bölgesel olarak vidanjör ve kanal temizle aracı, su tankeri gibi hizmet araçlarının ihale yöntemiyle tedarik ettiği de ayrıca tespit edilmiştir.

2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun "Yönetim Kurulunun Görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde: "*Hizmetlerin ekonomik verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri saptamak, yetkisi içinde olanları almak, yetkisi dışında olanları ilgili kurum ve mercilere iletmek..*" hükmünden de anlaşılacağı üzere hizmetlerin ekonomik ve verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri almanın Yönetim Kurulunun görevleri arasında olduğu belirtilmiştir.

Yine 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Hesap verme sorumluluğu başlıklı 8'inci maddesinde: "*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.*" Denilerek kamu kaynaklarının kullanımındaki ilkelere değinilmiştir.

Bu mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere İdarenin mevcut hizmet araçları bulunmasına rağmen mülkiyetinde bulunan araçlarıyla aynı teknik özelliklere sahip hizmet araçlarının ihale yöntemiyle tedarik etmesi kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımı ile uyumlu değildir.

Sonuç olarak kamu kaynağı kullanan İdarenin ve bu yetkiyi kullananların kamu kaynaklarını etkili kullanımından sorumlu olduğu düşünüldüğünde bir hizmet alımında şartnamelerinin hükümlerini bu doğrultuda gözden geçirilerek belirlenmesi ve uygulanması gerekmektedir.

BULGU 23: İdarenin Yapım İhalelerinde Geri Dolgu İmalatında Kullanılan Malzemelerin Kontrollerinin Eksik Yapılması

Yapılan incelemelerde İdarenin su, atıksu ve yağmursuyu kanal ihalelerinde geri dolgu malzemesi olarak kullanılan plentmiks temel malzemesinin sahada kontrollerinin yapılmadığı ve İdarenin ihalelerinde büyük maliyeti oluşturan bu imalat kaleminin ödemelerinde risk yarattığı tespit edilmiştir.

İdarenin yapım ihalelerinin tamamının idari ve teknik şartnamelerinde geri dolgu malzemesi olarak kullanılması öngörülen plentmiks malzemenin ocaktan alınması, sahada imalat aşamasına getirilmesi ve kullanılması sürecinde kontrol eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Örnek verilecek olursa

İzmir İli Bayındır İlçesi Çırpı ve Hasköy Mahalleri Yağmursuyu İnşaatı yapım işinde imalat cetvelinde geri dolgu imalatının plentmiks malzemesi olarak öngörülmesine rağmen geçici kabulü yapıldıktan sonra söz konusu imalat bölgesinde yaşanan çökme sonucunda geri dolgu malzemesi olarak plentmiks malzemenin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede yükleniciye sözleşme kapsamında ödenen fiyat farkı hariç 2.033.324,11 TL plentmiks temel ve alt temel yapılması imalatı yerine geri dolgu imalatı için yeni birim fiyat yapılarak imalat kabul edilmiştir. Bu durum söz konusu malzemenin geri dolgu imalatın kullanılmasında kontrol eksikliği olduğunu göstermektedir. Ayrıca yapılan denetimler sırasında İdarenin kontrol teşkilatı üyelerinin sahada olmadığı durumlarda da imalatların yapıldığı görülmüş ve tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun İç kontrol başlıklı 55'inci maddesinde: *“İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların*

korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.” şeklinde tanımlanmış olup iç kontrol İdare faaliyetlerindeki önemi ifade edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin “İşlerin Denetimi” başlıklı 14'üncü maddesinde: *“Sözleşmeye bağlanan her türlü yapım işleri, idare tarafından görevlendirilen yapı denetim görevlisinin denetimi altında, yüklenici tarafından yönetilir ve gerçekleştirilir. (2) Herhangi bir işin, yapı denetim görevlisinin denetimi altında yapılmış olması yüklenicinin, üstlenmiş olduğu işi bütünüyle projelerine, sözleşme ve şartnamelerine, fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapmak hususundaki yükümlülüklerini ve sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. (3) Yüklenici, üstlenmiş olduğu işleri, sorumlu bir meslek adamı olarak fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapmayı kabul etmiş olduğundan, kendisine verilen projeye ve/veya teknik belgelere göre işi yapmakla, bu projenin ve/veya teknik belgelerin iş yerinin gereklerine, fen ve sanat kurallarına uygun olduğunu, ayrıca işin yapılacağı yere, kullanılacak her türlü malzemenin nitelik bakımından yeterliliğini incelemiş, kabul etmiş ve bu suretle işin teknik sorumluluğunu üstlenmiş sayılır...”* denilmektedir.

Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere yapı denetim görevlileri yani kontrol teşkilatı üyelerinin denetimi altında yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak yapılan denetimlerde kontrol görevlilerinin işin başında bulunmadığı zamanlarda da devam ettiği görülmüştür.

Sonuç olarak bu kapsamda geri dolgu gibi kontrol edilmesi zor ve alım maliyetli yüksek olan bu imalatta kullanılan malzemenin teknik şartnamelerde belirtilen malzeme olduğunun kontrolünün etkin bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda İdare tarafından her teslimatta kontrol deneylerinin yapılması ve malzemenin geldiği taş ocaklarıyla gerekli yazışmalar yapılarak miktar kıyasının yapılması kontrollerin etkin yapılması adına gereklidir.

BULGU 24: İdarenin Yetki Alanında Bulunan Bazı Kaçak Yapıların, Hukuki Süreçler Tamamlandığı Halde Yıkım İşleminin Gerçekleştirilmemesi

İZSU tarafından Tahtalı Barajı, Ürkmez Barajı ile Mordoğan Göletinde tespit edilen ve hukuki süreçleri tamamlanarak yıkım kararı alınan kaçak yapıların yıkım işlemlerinin gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Baraj havzalarında 1/25.000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı, İZSU Su Havzaları Koruma Yönetmeliği ve Havza Yıkım Yönetmeliği kapsamında yapılaşmanın kontrolü amacıyla kaçak yapılar tespit edilmektedir.

İZSU Havza Yıkım Yönetmeliğinin Zararlı Tesis ve Yapıların İncelenme Esasları başlıklı 7'nci maddesinde;

“d) Belediyenin incelemesi sonucunda söz konusu yapının Çevre Düzeni Nazım İmar Planına göre izin verilen yapılaşma olmasına rağmen ifraz, tevhid, yola cephe, yapı yaklaşım sınırı vb. şekilde 3194 sayılı İmar Kanununa uygun olmadığı ve 775 sayılı kanun kapsamında olduğunun belirlenmesi halinde ilgili belediyesine işlem yapılmak üzere bildirilerek dosyası takipten kaldırılır ve işlemleri durdurulur. Belediyenin sonuçtan İZSU'ya bilgi vermesi istenir.

e) Belediyenin incelemesi sonucunda tespit edilen yapının ilgili Çevre Düzeni Nazım İmar Planı koşullarına uygun bir yapı olduğunun belirlenmesi halinde ilgili belediye kendi değerlendirmesi ve evraklarıyla birlikte İZSU'dan görüş alarak ruhsat işlemlerini sonuçlandırır.

f) Bütün bu incelemeler sonucunda tespiti yapılan yapının mutlak, kısa, dere mutlak koruma alanında kalan yapı olması halinde işlemleri yönetmelik esasları doğrultusunda İZSU Yönetim Kurulunca alınan yıkım kararını takiben 2560 sayılı kanun kapsamında İZSU Genel Müdürlüğüince yapılır.” Denilmektedir.

Tespit edilen yapılardan orta ve uzun mesafeli koruma alanı içindeki yapılar bu alanlarda belli koşullarda yapılaşmaya izin verildiğinden 3194 sayılı Kanuna ve TCK'na göre işlem yapılmak üzere ilgili belediyesine gönderilmektedir.

Mutlak, Kısa ve Dere Mutlak Koruma alanında kalan yapılar ise bu alanlarda yapı yasağı bulunması nedeniyle İZSU Yönetim Kurulu tarafından alınan yıkım kararı sonrasında yıkım programına alınmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda mutlak, kısa ve dere mutlak koruma alanlarında kalan; Tahtalı Barajında 585, Ürkmez Barajında 8, Mordoğan Göletinde ise 11 kaçak yapının hukuki süreçleri tamamlanarak yıkım programına alınmasına rağmen, idare tarafından yıkım işlemlerinin gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir. Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde yıkım kararı alınan söz konusu kaçak yapıların idare tarafından yıkım işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 25: İlçe Şube Müdürlüklerinde Taşınır Sistemine Kayıtlı Olmayan Depoların Olması ve Bu Depolarda Taşınır ve Muhasebe Sistemine Dahil Olmayan Taşınırların Bulunması

İdarenin ilçe şube müdürlüklerinde muhasebe sistemine kayıtlı olmayan ve taşınırların muhafaza edildiği birtakım ambarların bulunduğu ve bu ambarlarda bulunan taşınırların İdare taşınır otomasyonunda ve muhasebe kayıtlarında yer almadığı, bu ambarların bir kısmında güvenlik görevlisi ve kamera olmadığı, yine merkezde bulunan bazı İdare depolarına bağlı ambarların bulunduğu ve bu ambarlarda kamera ve güvenlik görevlisi olmasına rağmen taşınır kayıt kontrol yetkilisi olmadığı görülmüştür.

18.01.2007 tarih ve 26407 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde “*Bu Yönetmeliğin amacı, kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi, merkez ve taşrada taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve kamu idareleri arasında taşınırların bedelsiz devri ile tahsisine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.*” denilmektedir.

İlgili Yönetmelik’in “Taşınırların kaydı” başlıklı 12’nci maddesinde;

“(1) Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır.

(2) Bu çerçevede;

a) Önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar,

b) Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar,

c) Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar, miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir.”

“Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13’üncü maddesinde;

“(1) Taşınırlar, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz

hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedilir.

(2) Giriş ve çıkış kayıtları Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılır. Giriş ve çıkış kayıtlarında;

a) Satın alma suretiyle edinme ve değer artırıcı değişiklik hallerinde maliyet bedeli,

b) Bedelsiz devir, kullanılamaz hale gelme, yok olma ve hurdaya ayrılma hallerinde kayıtlı değeri,

c) Bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırlarda; bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmiş ise bu değer, belli bir değeri yoksa değer tespit komisyonunca belirlenen değer, esas alınır.

(3) Değer tespit komisyonu, harcama yetkilisinin onayı ile taşınır kayıt yetkilisinin ve işin uzmanının da katıldığı en az üç kişiden oluşturulur. Komisyon değer tespitinde ticaret odası, sanayi odası, borsa, meslek kuruluşları, ilgili diğer kuruluşlardan veya aynı nitelikteki taşınırı satın alan idarelerden ve fiyat araştırması sonuçlarından yararlanabilir. (2)

(4) Satın alma suretiyle edinilen taşınırların maliyet bedelinin tespitinde, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır. Faturada çeşitli taşınırlar için topluca gösterilmiş giderler olması durumunda, giderler taşınırların alış bedelleri ile orantılı olarak paylaşılır. Taşınırlar faturada kayıtlara esas olacak şekilde çeşitleri itibarıyla ayrı ayrı gösterilir.” şeklinde hükümler mevcuttur.

Bu hükümler çerçevesinde İdarenin tüm taşınırlarının taşınır sistemine kayıtlı olması gerektiği belirtilerek kayıtların zamanı ve bedellerine ilişkin hükümler ilgili maddelerde detaylı olarak açıklanmıştır.

Ancak 2021 yılı içerisinde yerinde yapılan incelemelerde, İdarenin merkez deposuna gidilmiş ve ambar kayıtlarında yer alan taşınırların tamamının depoda olmadığı görülmüştür. Taşınırların bir kısmının merkez ambarın altında “koltuk altı ambar” diye adlandırılan alt ambarlarda bulunduğu, bu ambarlara taşınır kayıt kontrol yetkilisi atanmadığı ancak ambarda güvenlik görevlilerinin bulunduğu ve kamera kayıtlarının tutulduğu görülmüştür. Uygulamada ise merkez ambardan ihtiyaç duyulan malzemeler için ambar yetkilisinin gerekli malzeme çıkış evrakını düzenlediği ve bu evraka istinaden ilgili kişilerin koltuk altı ambara giderek orada yetkilisince imzalanmış evrakı güvenlik görevlisine göstererek taşınmazları teslim aldığı

anlaşılmıştır. Ancak fiiliyatta oluşturulan bu alt ambarlar Taşınır Mal Yönetmeliği'ne aykırılık oluşturmaktadır. İlgili alt ambara ayrı bir ambar kodu verilerek o ambara da taşınır yetkilileri atanmalı ve iki ambar arasındaki malzeme devirleri devir fişi ile yapılarak süreç yürütülmelidir.

Ayrıca 2021 yılı içerisinde yapılan incelemelerde, ilçe şube müdürlüklerinde muhasebe sistemine kayıtlı olmayan ve taşınırın muhafaza edildiği birtakım ambarların bulunduğu, bu ambarlarda herhangi bir güvenlik görevlisinin veya kamera kaydının olmadığı, etrafının çit ile çevrilerek İZSU'ya ait olduğuna ilişkin bilgilendirme yazısı yazıldığı, burada yer alan taşınırın muhasebe kayıtlarında yer almadığı ve yapılan aktif işler için depodan çıkışı yapılarak malzemelerin buraya taşındığı, ihtiyaca istinaden ilgililerin giderek ambardan malzemeleri kendilerinin aldığı görülmüştür. Yapılan tespitlere ilişkin 2023 yılı içerisinde gerekli çalışmalara başlanılsa da söz konusu durum 2023 yılı için de devam etmektedir.

Sonuç olarak, hem merkezde hem de ilçelerde İdare adına kayıtlı depoların dışında alternatif malzeme stoklama sahalarının oluşturulmaması, şayet bu ihtiyaç bir zorunluluktan kaynaklanıyorsa bu depolara da ambar kodu ve taşınır kayıt kontrol yetkilisi atanarak nakledilecek malzemelerin birimler arası devir usulüne uygun olarak aktarılması gerekir. İdareye ait taşınır ancak taşınır kayıt kontrol yetkililerince hazırlanacak ve ilgili taşınırın giriş çıkış bilgilerini gösterecek taşınır işlem fişleri ile ilgililerine teslim edilmelidir.

BULGU 26: İş Artışı Yapılan ve Süre Uzatımı Verilen Bazı Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Bedel ve Sürelerinin Güncellenmemesi

İş artışı, fiyat farkı ödemesi ve/veya süre uzatımı verilmesine rağmen bazı yapım işlerine ilişkin bütün riskler (all risk) sigorta bedellerinin ve/veya sürelerinin güncellenmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde;

"(1) Yüklenici, işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işinin korunmasından 43 üncü madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile işe başlama tarihinden kesin kabul tarihine kadar sorumludur. Bu sebeple yüklenici, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek

deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı 'inşaat sigortası (bütün riskler)', geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.

(2) Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine istinaden yapılan incelemelerde, iş artışı, fiyat farkı ödemesi ve/veya süre uzatımı verilmesine rağmen bazı yapım işlerinde sigorta poliçesinin, zeyilname ile değiştirilmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, yapım işlerinde süre uzatımı verilmesi ve/veya iş artışı, fiyat farkları vb. sebeplerle hakediş tahakkuk tutarının poliçedeki sigorta bedelini aşması halinde zeyilname düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 27: İşçilere Yıllık Fazla Çalışma Sınırı Olan 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

İZSU Genel Müdürlüğünde görevli bazı işçilere 4857 sayılı İş Kanunu'na aykırı olarak bir yıl içerisinde iki yüz yetmiş saati aşacak şekilde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'un 41'inci maddesinin 8'inci fıkrasında;

“Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamaz” denilmektedir.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin “Fazla Çalışmada Sınır” başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasında ise;

“Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda iki yüz yetmişsaatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir...” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; yıllık 270 saatin üzerinde fazla çalışmada bulunulması kanun hükmüne ve yönetmeliğe aykırı bir durumdur.

Yapılan incelemede, 2023 yılında bazı işçilerin 270 saatin üzerinde fazla çalışma yaptıkları görülmüştür.

Sonuç olarak, işçilerin fazla çalışmalarının kanunda yer alan 270 saati aşmayacak şekilde yaptırılması gerekmektedir.

BULGU 28: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İZSU Genel Müdürlüğünde çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

1982 Anayasası'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde;

"... Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir."

Hükmüne yer verilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun;

- 53'üncü maddesinde, işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği,

- 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu,

- 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği,

- 60'ıncı maddesinde, yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler

ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir Yönetmelikle gösterileceği,

Belirtilmiştir.

Bu Kanun hükümlerine istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103' üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarede görev alan kadrolu ve sürekli işçilerin yıllık izinlerini kullanmadığı tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 29: Kaynak Sularına İlişkin Bilgilerin Paylaşılmaması Sebebi ile Bazı İlçe Belediyelerinin Kaynak Suları Harcının Takip ve Tahsilatını Yapamaması

İdare tarafından kiralanan kaynak ve yeraltı sularına ilişkin bilgilerin ilçe belediyeleri ile paylaşılmaması sebebiyle bazı ilçe belediyeleri tarafından kaynak suları harcının tahsil edilemediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun kaynak suları harcının konusunu düzenleyen 63'üncü maddesinde; "*Özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir.*" hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un "Harcın ödenmesi" başlıklı 66'ncı maddesinde ise; harcın, kaynak sularının satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin olarak ödeneceği ifade edilmiştir.

Konu ile ilgili Gelir İdaresi Başkanlığının 23.02.2010 tarihli ve 014184 sayılı yazısında;

"... Yukarıda yer alan hükümlerin incelenmesinden, kaynak sularını işletmek veya işlettirmek yetkisi belediyelere verilmiş olmakla birlikte, kaynak sularının denetim ve izlenmesinin Sağlık Bakanlığı ve il sağlık müdürlüklerince yapıldığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, kaynak sularının (işlenmiş sular dâhil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması halinde kaynak suları harcının alınması, ancak belediyece bir denetim söz konusu değilse harç alınmaması gerekmektedir." denilmiştir.

İzmir il sınırları içerisinde bulunan kaynak sularının işletilmesi hakkı İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kullanılmakta ve kiraya verilerek gelir elde edilmektedir. İdare tarafından protokol veya ihale yolu ile kiralanan kaynak sularına ilişkin yapılan incelemelerde; sözleşme ve şartname hükümlerinde denetim yetkisinin sadece İdare uhdesinde bulunduğu ve ilçe belediyelerine, işletilen kaynak sularına ilişkin herhangi bir bilgilendirmede de bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından ilçe belediyeleri ile koordinasyon sağlanarak belediyelerin denetim yapabilmesi ve kaynak suları harcını tahsil edebilmesi için konu ile ilgili bilgilendirmenin yapılması gerekmektedir.

BULGU 30: Kiralık Araçlarının Kullanımının Etkin Bir Şekilde Takip Edilmemesi Ve Araçların Şahsi İşler İçin Kullanılması

İdare tarafından kiralanan araçların kullanımının etkin bir şekilde takibinin yapılmadığı ve taşıt görev emri olmadığı halde bazı araçların kamu hizmeti dışında işler için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkartılan “Tasarruf Tedbirleri” konulu 2021/14 sayılı genelgesinde, taşıtların verimli kullanımı ile işletme maliyetlerinin asgari seviyeye indirilmesine yönelik gerekli önlemlerin idarelerce alınacağı, bu kapsamda taşıtların masraflarının gider türleri itibarıyla plaka bazında düzenli olarak kayıt altına alınacağı, harcama yetkililerince taşıtların çalışma süresi, güzergâhı, ortalama yakıt tüketim değeri, bakım maliyetleri ve sürücü performansının düzenli olarak izleneceği belirtilmiştir. Öte yandan, söz konusu hükümlerin üst yöneticiler tarafından hassasiyetle izlenip denetleneceği, aksine hareket edenler hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtilmiştir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8'inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.” hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 48'inci maddesinde ise, kamu idarelerine ait malların tahsis, yönetim, kullanma işlemlerinin; mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde, hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılmasının gerektiği ve bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olacağı belirtilmiştir.

İdarenin araçlarına yönelik yapılan incelemede, araç kullanımlarının etkin takibinin yapılmadığı, taşıt görev emri olmadan ve kamu hizmeti dışında işler için kullanımlar yapıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından kiralanan araçların, hangi amaçla ve hangi yönde kullanıldıklarının etkin bir şekilde denetiminin yapılması, taşıt görev emri olmadan araçların kullanılmaması ve

mevzuata aykırı olarak kullananlar hakkında da yine mevzuatın öngördüğü yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

BULGU 31: Köyden Mahalleye Dönüşen Bölgelerdeki İçme Suyu Tesislerinin Elektrik Abone Tipi Değişikliklerine İlişkin Başvuruların Yapılmaması

İdarenin gider kalemi içinde en yüksek payın elektrik giderine ait olmasına rağmen köyden mahalleye dönüşen bölgelerdeki içme suyu tesislerinin abone tipinin mesken olarak değiştirilmesine dair başvuruların yapılmadığı görülmüştür.

Enerji Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 01.03.2022 tarihli ve 31765 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 24.02.2022 tarihli ve 10817 numaralı Kurul Kararında; “... köylerde içme suyu temini ve dağıtım amaçlı kullanılan tesisler mesken abone grubu kapsamındadır.” ifadesi yer almaktadır.

Yapılan incelemelerde, İzmir ili genelinde içme suyu temini ve dağıtım amaçlı tesisleri kuran ve işleten İdarenin bu yerlerde harcadığı elektrik giderine ilişkin abone tipinin sanayi tipi olduğu tespit edilmiştir. İlgili Karar’da köylerde içme suyu temini ve dağıtım amaçlı kullanılan tesislerin abone tipinin mesken grubu kapsamına alındığı da açıkça ifade edilmiştir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Geçici 1’inci maddesinin on beşinci fıkrasında; “*Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2022 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edilir. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin % 25’ini geçmeyecek şekilde belirlenir.*” denilmektedir.

Madde hükmünden anlaşılacağı üzere tüzel kişiliği kaldırılan köylerde içme ve kullanma suyu tarifesi 31.12.2022 tarihine kadar en düşük tarifenin %25’ini geçmeyecek şekilde sınırlanmıştır. İzmir tüm il sınırları içinde görevi bulunan İdarenin bu bölgelerde de yatırımları ve su temini ile dağıtım amaçlı tesisleri bulunmaktadır. 6360 sayılı Kanun sonrası

mahalleye dönüşen yerlerde su tarife ücretinde sınırların geçerli olmasının doğal sonucu olarak bu bölgelerdeki tesislerde EPDK kararı doğrultusunda mesken tipi abone grubunun uygulanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, İdare tarafından bu yerlerdeki tesisler için ilgili elektrik dağıtım şirketine başvuruda bulunması ve abone tipinin mesken grubuna çevrilmesi gerekmektedir.

BULGU 32: Lojman Statüsünde Olması Gereken Bazı Konutların Hizmet Tahsisli Konut Olarak Kullanılması ve İdarenin Yönergesine Belirtilen Konaklama Sınırına Uyulmaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan İzmir ilinin çeşitli bölgelerinde yer alan 55 adet hizmet konutu bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan incelemelerde İdarenin yapısı gereği lojman statüsünde bulunan konutlarını hizmet tahsisli konut olarak kullandığı ve İdarenin çıkarmış olduğu “Hizmet Evi ve Tahsisli Yönergesinde belirtilen konaklama sınırına riayet edilmediği görülmüştür.

Mezkur Yönergenin Tanımlar başlıklı 3’üncü maddesinde hizmet evi: “*İZSU tesislerindeki faaliyetlerin kesintisiz yürütülebilmesinin sağlanabilmesi bakımından, işletilmekte olan tesis vb. yapının içinde ayrılmaz bir parçası olarak yer alan ya da tesis ve işleyişle bağlantı harici yerlerde de bulunabilen, tesis vb. yapının işletilebilmesi ve korunması için görev yapan personele tahsis edilebilecek olan konut niteliği taşıyan yapıları ifade eder.*” denilmektedir.

İlgili Yönetmeliğin Hizmet evinde oturma süresi başlıklı 9’uncu maddesinde: “*Hizmet evi personele beş yıl için tahsis edilir. Bu süre içinde hizmet evinin bütünleyici parçası olan tesisin İdarece kapatılması, devredilmesi, işletilmesinden vazgeçilmesinden veya personelin tahsis için gerekli niteliği kaydetmesi ve İdarenin yazılı bildirimden bulunması halinde bildirimden tebliğinden itibaren altmış gün içinde personel hizmet evini boşaltacaktır. Tahsis süresi sonunda genel müdür onayı ile tahsis süresi uzatılabilir.*” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde bazı konutların yapısı gereği hizmet evinden öte lojman olarak kullanıldığı ve görevi başında bulunması zorunlu olmayan personele tahsis edildiği, süre sınırına riayet edilmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak bu konutların statüsünü kaybetmiş olanların lojman olarak belirlenmesi ve hizmet evlerinin tahsisinde mevzuat hükümlerine uygun olarak işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 33: Özel Tankerlerle Su Satışı Yapanlara İlişkin Denetimlerin Yapılmaması

İzmir il genelinde içme-kullanma suyu ihtiyacı bulunan gerçek ve tüzel kişilere, kurum ve kuruluşlar ile yerleşim yerlerine tankerlerle su satışlarının yapıldığı ve İdare tarafından bu tankerin su tedarik ettiği kaynaklara ilişkin bir denetimin yapılmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde, bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyıların ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak su ve kanalizasyon idaresinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

19.08.2014 tarih ve 29093 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tankerle İçme-Kullanma Suyu Temini ve Nakli Hakkında Tebliğ'in "Tankerle su temini ve nakil izni" başlıklı 5'inci maddesinde; "(1) İçme-kullanma suyu temin etmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler ile kurum veya kuruluşlar, 6 ncı maddede yer alan bilgi ve belgelerle birlikte bir dilekçe ile Müdürlüğe başvuru yapar.

(2) Başvurunun müdürlüğe intikali üzerine temin edilecek kaynak ve içme suyu tesisi, su naklinde kullanılacak tankerler ile içme-kullanma suyu temin eden gerçek veya tüzel kişiye veya kurum veya kuruluşa ait depolar mahallinde incelenir. Kontrol izlemesi parametreleri yönünden analizleri yapılmak üzere su numunesi alınır. Alınan su numunelerinin analizleri Kurumca yetki verilen laboratuvarlarda yaptırılır.

(3) Analiz sonuçlarının ve diğer özelliklerin Yönetmelik hükümlerine uygun olması, tankerle temin edilen suyun son tüketiciye sıhhi ve güvenli bir şekilde ulaştırmak için gerekli teknik donanımın yeterli olması, su naklinde kullanılacak tankerlerin bu Tebliğde belirtilen teknik ve hijyenik şartları sağlaması durumunda Müdürlükçe Ek-1 ve Ek-2'deki belgeler düzenlenir.

(4) Her türlü analiz ücreti su temin edenlerce karşılanır.",

“İçme-kullanma suyu temini ve nakli için gerekli bilgi ve belgeler” başlıklı 6’ncı maddesinde; “İçme-kullanma suyu temini ve nakli için aşağıdaki bilgi belgeler bulundurulur.

a) Dilekçe,

b) İçme- kullanma suyu temin edilecek kaynak veya içme suyuna ait üretim izin belgesi örneği,

c) Kaynak veya içme suyu işleticisi ile içme-kullanma suyu temin edicisi arasında yapılan sözleşme örneği,

ç) Su naklinde kullanılacak tankerlere ait liste ile her bir tankere ait ruhsat örneği,

d) Araçlarda çalışacak personel listesi ve hijyen eğitimi belgeleri,

e) İçme-kullanma suyu aktarılacak tank veya depo ve bağlı bulunduğu bina içi dağıtım sistemine ait bilgi ve belgeler ile krokiler,

f) İçme-kullanma suyu temini ve nakli için kayıt defteri.” denilmektedir.

Mevzuat hükümlerinde tankerle içme ve kullanma suyu temini veya nakli yapanların Türk Halk Sağlığı Kurumundan izin alması gerektiği ve su temin ettiği kaynakları ilgili İdareye vermek zorunda olduğu belirtilmiştir. Ancak İZSU tarafından Halk Sağlığı Kurumundan bu bilgilerin temin edilmemesi sebebiyle su temin hizmeti veren kişilerin su kaynaklarına dair bir denetim yapılmadığı görülmüştür. Ayrıca yapılan incelemelerde, İzmir il genelinde tankerle içme ve kullanma suyu satışlarının yapıldığı ve bu satışlara ilişkin su kaynaklarının izinsiz kuyulardan su temin edildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından Türk Halk Sağlığı Kurumundan tankerle içme ve kullanma suyu temini veya nakli yapanların listesi alınarak bu verilerden su temin edenlerin su elde ettiği kaynakların tespit edilmesi gerekmekte olup kamu kaynağı olan suyun izinsiz kaynaklardan temin edilmesi engellenmemiştir.

BULGU 34: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

İhale usulleri ile yapılması gereken bazı mal ve hizmet alımlarının, parasal limitin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde idarelerin, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemeyeceği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise 01.02.2023-31.01.2024 tarihleri arasında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810,00 TL'yi, diğer idarelerin 143.845,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçlarını doğrudan temin usulü ile karşılayabilecekleri belirtilmiştir.

Ayrıca ihale uygulama yönetmeliklerinin (mal, hizmet, yapım) "Temel İlkeler" başlıklı ve benzer düzenlemeleri içeren maddelerinde; eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak amacıyla alımların kısımlara bölünemeyeceği hüküm altın alınmıştır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2'inci maddesinde 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre temin edilmesinin, Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil edeceğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna da dikkat edilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.

Yukarıda yazılı mevzuat hükümlerinden idarelerin; salt parasal limitin altında kalmak ve ihale yoluyla karşılanması gereken bir ihtiyacını doğrudan teminle karşılamak amacıyla mal veya hizmet alımlarını kısımlara bölemeyecekleri anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin benzer nitelikte ve yakın tarihlerde ortaya çıkan ihtiyaçlarını karşılamak için yapmış olduğu bazı mal ve hizmet alımlarını kısımlara bölerek 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre doğrudan teminle yaptığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin aynı nitelikteki mal ve hizmet ihtiyaçlarını kısımlara bölerek doğrudan temin yöntemi ile aynı yükleniciden karşılaması; rekabet ortamının sağlıklı şekilde oluşmamasına ve temel ihale usullerinin uygulanmasından sağlanacak faydadan mahrum

kalınmasına neden olacağından, ihtiyaçların parasal limitlerin altında kalacak şekilde parçalara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle karşılanması yerine, temel ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 35: Personelinin Adli Sicil Kayıtlarına İlişkin Kontrolün Yapılmaması

İdarenin memur personeline ilişkin adli sicil kayıtlarına ilişkin kontrollerin yapılamadığı ve memuriyete engel herhangi bir kayıt bulunup bulunmadığına ilişkin iç kontrol riskinin bulunduğu tespit edilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun devlet memurluğuna alınma şartlarının düzenlendiği "*Genel ve Özel Şartlar*" başlıklı 48'inci maddesinde;

"Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır.

A) Genel şartlar:

...

Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, (...)1) zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak..."

"Memurluğun sona ermesi" başlıklı 98'inci maddesinde:

"...b) Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında,

hallerinde memurluğu sona erer." Denilmektedir.

Görüleceği üzere belirli suçlarda hüküm giyme ile kasıtlı suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreli suç işleyen kişinin memur olma şartlarını sağlamadığı durumda memuriyetin son bulacağı belirtilmiştir.

5237 Türk Ceza Kanunu'nun 51'inci maddesinde "*Hapis Ceza Ertelemesi*" düzenlenmiş olup cezanın ertelenmesi, hükümlünün belli bir süre denetim altında tutularak cezanın cezaevi dışında infaz edilmesi anlamına gelmektedir. Başka bir ifadeyle mahkeme

tarafından mahkumiyet kararıyla belirlenen hapis cezasının cezaevinde infaz edilmesinden şartlı olarak vazgeçilmesidir. Erteleme, bir cezanın infazı kurumudur. Yani memur tarafından memur olma şartlarını bozacak bir su. İşlemesi halinde bu suçun ceza ertelemesine konu olsa da memuriyetin sonlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde İdare tarafından kendi personeline ilişkin olarak böyle bir veri akışı ve kontrolünün bulunmadığı görülmüştür. Bu durum memuriyeti son bulması gereken kişilerin kurumda çalışabileceği gibi riskleri ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç olarak İdare tarafından bu risklerin ortadan kaldırılması adına ilgili Bakanlık veya kuruluşlarla gerekli yazışmaların yapılması ve böylece yaşanabilecek risklerin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

BULGU 36: Su Tarifesinin Belirlenmesinde Yağmur Sularının Uzaklaştırılması İçin Yapılan Harcamalara İlişkin Hesaplanan Amortisman Giderlerinin Dikkate Alınması

İdare tarafından 2023 yılı başında belirlenen su tarifesine esas alınan maliyet analizine yağmur sularının uzaklaştırılması için yapılan harcamalara ilişkin hesaplanan amortisman giderlerinin de dâhil edildiği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde; su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılacağı ve bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masraflar ve bir kar oranı esas alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

Aynı Kanun'un "Yağmur sularının uzaklaştırılması" başlıklı 25'inci maddesinde ise; yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi için gerekli harcamaların ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirileceği ve bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamaların tarifelere dahil edilemeyeceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, su tarifesi belirlemek amacıyla yapılan maliyet analizine yağmur sularının uzaklaştırılması için yapılan harcamalara ilişkin dönem sonunda hesaplanan amortisman giderlerinin de dâhil edildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu kaynaklarının hukuka uygun olarak elde edilmesi adına yağmur sularının uzaklaştırılması için yapılan harcamalara ilişkin hesaplanan amortisman giderlerinin tarifelere yansıtılmaması gerekmektedir.

BULGU 37: Tahtalı Baraj Havzasında Bulunan İşletmelere Havza Atık Su Kontrol Belgesi Verilmemesi

İZSU tarafındaan Tahtalı baraj havzasında bulunan ve gayrisihhi müessese ruhsat talebi olumlu değerlendirilen işletmelere havza atık su kontrol belgesi verilmediği görülmüştür.

İZSU Su Havzaları Koruma Yönetmeliği Tanımlar başlıklı 2'nci maddesinde;

“o) Gayri sıhhi müessese (GSM) ruhsatı: Çevresinde bulunanlara fiziki, ruhi ve sosyal yönlerden az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ve doğal kaynakların kirlenmesine neden olabilecek müesseselere gerekli önlemleri alması sonrasında yetkili makamca verilen açılma ruhsatıdır.

...

p) Havza atık su kontrol belgesi (HAKB): İZSU Genel Müdürlüğü tarafından önlem olarak izin verilecek işletmelere verilen ve bu işletmelerin evsel ve endüstriyel atık sularının uzaklaştırma usulünü ve alınması gereken özel önlemlerini belirleyen belgedir.”

Şeklinde ifade edilmiştir.

Genel esaslar başlıklı 3'üncü maddesinde ise;

“(15) Su toplama havzaları içinde atık suları havza dışına taşıyan mevcut bir kollektör sistemi olması halinde, yapılaşma ve diğer faaliyetler bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerinin uygulanmasını engellemez. Kollektör sisteminin varlığı su toplama havzasının tabii sınırını değiştiremez. Bu Yönetmeliğin esaslarına uymak şartıyla endüstriyel tesislerden kaynaklanan tüm atık suların kirliliğinin kontrolü amacıyla İZSU Genel Müdürlüğü'nden izin alınması zorunludur. Atık su kirliliğinin kontrolü amacıyla önlem olarak izin verilecek tesislerden yükümlülüklerini yerine getiren tesislere İZSU Genel Müdürlüğü Havza Koruma Yönergesinde belirtilen esaslar çerçevesinde “Havza Atık Su Kontrol Belgesi” verilir.” Denilmektedir.

Tahtalı baraj havzasında gayrisihhi müessese ruhsat talebi olumlu değerlendirilen bazı işletmelere havza atıksu kontrol belgesinin verilmediği, bazılarının ise havza atıksu kontrol belgesi başvuru formunun süresi dolduğu halde yenilenmediği tespit edilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde söz konusu işletmelere havza atıksu kontrol belgesinin verilmesi ve süresi dolanların ise yenilenmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 38: Tarımsal Arazi Niteliği Bulunan Bölgelerde İmar Mevzuatına Aykırı Olarak İnşa Edilen Evlerin Tarımsal Abone Grubu Üzerinden Faturalandırılması

Tarım arazisi niteliği bulunan, imar planında arsa olarak nitelendirilmemiş alanlarda imar mevzuatına aykırı olarak inşa edilen evlerin tarımsal abone grubu üzerinden faturalandığı görülmüştür.

15.05.2015 tarih ve 04/10 sayılı Genel Kurul Kararı ile yürürlüğe konulan İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone Tipleri" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde tarımsal ve hayvan sulama tipi uygulanacak abonelerin tanımı yapılmış; İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bağ, bahçe, tarla, sera vb. tarımsal veya hayvansal sulama yapılan yerler, tarımsal abone tipi olarak tanımlanmıştır.

Yapılan incelemelerde, tarım arazisi niteliği bulunan imar planında arsa olarak nitelendirilmemiş alanlarda imar mevzuatına aykırı olarak inşa edilen evlerin, bilinen tabir olarak hobi bahçelerinin üzerinde bulunan evlerin de tarımsal abone grubu üzerinden su faturalarının düzenlendiği tespit edilmiştir. Tarımsal abone tipi su tarifesi konut abonesine göre daha düşük tutarlı abone tipi olup hobi bahçeleri üzerinde inşa edilen evlerin konut abone tipi yerine tarımsal abone tipi üzerinden faturalandırılması İdarenin gelir kaybı yaşamasına yol açmaktadır.

Bu sebeple inşa edildiği arazinin tarım arazisi olma özelliği de olsa da bu alanlar üzerine inşa edilen konutların, konut aboneliklerinin oluşturulması ve su faturalarından bu şekilde tahsilatının yapılması gerekmektedir.

BULGU 39: Terfi Merkezlerinde Kullanılan Pompaların Enerji Verimliliğini Artırıcı Önlemlerin Alınmaması

İdarenin en büyük gider kalemlerinden biri enerji gideri olmasına rağmen yapılan incelemelerde bu giderin azaltılmasına yönelik olarak enerji tasarrufu ve verimliliğinin azaltılmasına ilişkin terfi merkezlerinde kullanılan pompaların enerji verimliliğini artırıcı bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

2560 sayılı Kanun'un "Yönetim Kurulunun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde ise hizmetlerin ekonomik verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri saptamanın yönetim kurulunun görevlerinden olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8' inci maddesinde; "*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.*" hüküm altına alınmıştır

Terfi merkezlerinde kullanılan pompaların verimleri kullanım ömürlerine bağlı olarak %10 ila %25 oranlarında düşebilmektedir. Günümüz teknolojisi ile üretilen yeni model pompalar daha verimli olduğu için verimi azalmış eski model pompaların yenileriyle değiştirilmesi enerji verimliliği açısından değerlendirilmesi gereken bir konudur.

İdarenin enerji giderinin 1.6 milyar TL'yi aştığı düşünüldüğünde; büyük güçlü pompalarının yer aldığı terfi istasyonlarında bazı pompaların üretim yıllarının çok eski olduğu ve bu eski pompaların verimlerinin düşük kaldığı da düşünüldüğünde kullanmış olduğu enerji miktarının da artmasına sebebiyet vermektedir. Aşağıda tabloda bu konuya örnek verilmiştir.

Table 8: Terfi İstasyonu Enerji Kullanım Bilgileri

Abone Adı	Yıllık Toplam Tüketim (KW)	Yıllık Toplam Fatura (TL)	Pompa Üretim Yılı
Büyük Çiğli Pompa İstasyonu	15.658.451	54.465.680	1990
Büyük Ksk Pompa İstasyonu	6.016.852	18.745.819	1990
Büyük Bayraklı Piyale Pom.İst.	3.239.812	11.498.684	1990
Büyük Bayraklı Bornova Pom. İst.	5.111.872	14.864.053	1990
Büyük Gümrük Pompa Bahribaba	1.637.134	4.224.450	1990
Büyük Gümrük Pompa Hilal	3.074.080	10.678.895	1990
Büyük Ksk Pompa İstasyonu-2	8.491.934	26.282.359	1990
Toplam	43.230.135	140.759.940	

Pompalarda enerji tüketiminin azaltılmasında bir diğer unsur da değişken hızlı sürücülerin kullanımınıdır. Değişken hızlı sürücüler, alternatif akım motorlarındaki voltajı ve frekansı değiştirerek motorun hızını ayarlamak için kullanılır. Ayarlanabilir veya değişken hız sürücüler, bir pompanın dönüş hızını değiştirerek verimli bir akış kontrolü alternatifi sağlar. Bu sayede özellikle fan ve pompa uygulamalarında ciddi enerji tasarrufları elde

edilebilmektedir. Ayrıca düzenli tekrarlanan yüklerin daha yumuşak başlatma ve durdurması sayesinde gelişmiş güvenilirlik ve daha uzun ekipman kullanım ömrü gibi avantajlar da elde edilebilmektedir.

Bu nedenle, tüketilen elektrik enerjisinden önemli ölçüde tasarruf edilebilmesini teminen, su terfi şebekesindeki motorların incelenerek verimi azalmış veya üretim yapısı itibarıyla düşük verim sınıfında yer alan motorların daha yüksek verimli motorlarla yenilenmesi ve mevcut pompalara değişken hız sürücülerinin eklenmesi yönünde çalışma yapılması İdarenin en büyük gider kalemlerinden olan enerji giderinin azaltılmasına katkı sağlayacaktır.

BULGU 40: Toplu İş Sözleşmesinde Eşit Davranma İlkesi ile Bağdaşmayacak Hükümlere Yer Verilmesi

İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan Toplu İş Sözleşmesinde, 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan eşit davranma ilkesine aykırı hükümlere yer verildiği görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun Eşit Davranma İlkesi başlıklı 5'inci maddesinde: “ İş ilişkisinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasal düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz.” Denilmektedir.

Yapılan incelemelerde, yetkili sendikalar ile imzaladığı 3 ayrı toplu iş sözleşmesinde “Trafik suçlarından ehliyetleri mahkemece geri alınanlar ehliyeti kendilerine iade edildiği tarihten itibaren yedi (7) gün içinde başvurmaları halinde eski görevlerine iade edilirler. Ehliyetlerinin alınması süresi içinde işveren işçiyi branşına uygun bir işte çalıştırır.” Denilmektedir.

Madde hükmünde şoför olarak görev yapan personelin trafik suçlarını işlemesi durumunda başka bir işte çalıştırılması hüküm altına alınmıştır. Bu durum İdarenin ihtiyaçları sebebiyle şoför olarak istihdam edilen personelin ehliyet yeterliliğini kaybetmesine rağmen büro personeli olarak görevlendirmesini yasallaştırmakta ve 4857 sayılı İş Kanunu'nda belirtilen eşit davranma ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, İdarenin taraf olduğu sözleşmelerde eşit davranma ve liyakat ilkeleriyle bağdaşmayacak hükümlere yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 41: Toplu İş Sözleşmesinde Liyakat İlkesi ile Bağdaşmayacak Hükümlere Yer Verilmesi

İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan Toplu İş Sözleşmesinde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yer alan eşitlik ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan liyakat ilkelerine aykırı hükümlere yer verildiği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 3'üncü maddesinde temel ilkeler arasında sayılan liyakat ilkesi ise; *“Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.”* şeklinde tanımlanmıştır.

Yapılan incelemelerde, yetkili sendika ile imzalanan 27.04.2022 tarihli Toplu İş Sözleşmesi'nin 23'üncü maddesinin (n) bendinde, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde yer alan liyakat ilkesine aykırı olarak *“İşveren, çalışanın vefatı halinde 1. Derece yakının işe alımında öncelik sağlar.”* hükmünün yer aldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin taraf olduğu sözleşmelerde Anayasa'nın “kanun önünde eşitlik” ile 657 sayılı Kanun'un “liyakat” ilkeleri ile bağdaşmayacak hükümlere yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 42: Yangın Hidrantı Yapımı için Büyükşehir Belediyesi ile Protokol Yapılmaması

Mevzuatla Büyükşehir Belediyesine verilen ve İtfaiye Daire Başkanlığı bütçesinden karşılanması gereken il sınırları içerisinde yangın hidrantı alım ve kurulumunun herhangi bir protokol ya da yazışma yapılmamasına rağmen İZSU tarafından hidrant alımı yapıldığı görülmüştür.

19.12.2007 tarih ve 26735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in “Hidrant sistemi” başlıklı 95'inci maddesinde yer alan; *“... (8) Sorumluluk bölgelerinde hizmette bulunan araçların giremeyeceği veya manevra yapamayacağı, ulaşım imkânı olmayan yerleşim mahalleri olan belediyeler, buralarda meydana gelebilecek yangınlara etkili bir şekilde müdahale yapılabilmesi bakımından, bu yerleşim yerlerinin uygun yerlerine yerüstü yangın hidrantları veya pompa ile teçhiz edilmiş yeterli kapasitede yangın havuzları ve sarnıçları yaptırmak*

mecburiyetindedir.”,

“Özel sektöre ait yapı, bina, tesis ve işletmelerde ödenek” başlıklı 135’inci maddesinde yer alan; “... (3) 95 inci maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen tesislerin öncelikle yapılması için gerekli ödenek belediye bütçesine konulur.” hükümleri gereğince belediyeler sorumluluk bölgelerinde hizmette bulunan araçların giremeyeceği alanlarda meydana gelebilecek yangınlara karşı önlem almak amacıyla yer üstü yangın hidrantı yapmak zorunda tutulmuşlardır. Ayrıca bu amaçla gerekli ödeneklerin belediye bütçesine konulacağı ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere su ve kanalizasyon idarelerinin görev ve yetkileri 2560 sayılı Kanun’da sayılmıştır ve yangına yönelik tedbir alınması hususunda herhangi bir görev ve yetki düzenlemesi bulunmamaktadır.

Ancak il sınırları içerisinde içme ve kullanma suyu hatlarını su ve kanalizasyon idareleri kurup işletmektedirler. Su hatları kurulmadan önce çeşitli teknik analizler yapılarak o bölgede bulunan bina sayısı, yaşayan insan sayısı, ticari işletmelerin niteliği, büyüklüğü ve ihtiyaç duyabilecekleri su miktarları teknik analizlere katılmakta bölgenin ihtiyacı olan su miktarları hesaplanarak ona göre gerekli alt yapı yatırımları gerçekleştirilmektedir.

Bu sebeple yangın hidrant kurulumu konusunda en yetkin kuruluş hatların ve ihtiyaç duyulan suyun bilgisine sahip olan su ve kanalizasyon idareleridir. Bu sebeple Büyükşehir Belediyesi ile gerekli yazışmaların yapılarak itfaiye daire başkanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödeneğin ne şekilde kullanılacağı belirlenmesi ve yapılacak protokol ile İZSU’ya görevin devredilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, yangın hidrantı konusunda Büyükşehir Belediyesi ile karşılıklı anlaşmaya varılması ve hidrant alımlarının maliyetinin Büyükşehir Belediye bütçesinden karşılanması gerekmektedir.

BULGU 43: Yapım İhalelerinde Uygulanan Revize Birim Fiyatların Resmi Rayiç ve Analizlerle Kıyaslanmaması

Yapım ihalelerinde uygulanan revize birim fiyat hesabında resmi rayiç ve analizlerle kıyaslamaların yapılmadığı görülmüştür.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Yapım işlerinde iş kalemi miktarının değişmesi” başlıklı 52’nci maddesinde;

“52.1 (Değişik ibare: 08.08.2019-30856 R.G./4. md. yürürlük: 18.08.2019) Birim fiyatlı işlerde herhangi bir iş kaleminin (sözleşmede yer alan ya da yeni fiyatla sözleşmeye dahil olan iş kalemi) miktarında, işin devamı sırasında sözleşmesinde yer alan iş kalemi için sözleşmede belirtilen iş kalemi miktarında; yeni fiyatla sözleşmeye dahil edilen iş kalemi için ise yeni fiyat oluşturulurken projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan iş kalemi miktarında %20’yi aşan artışın meydana gelmesi (örnekteki gibi, bu iş kaleminde %50’lik bir artış olması halinde) ve bu toplam artışın (örnekteki gibi %50) aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1’ini (örnekteki gibi %2,5) geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin yüzde yirmi artışı aşan (örnekteki gibi, $\%50 - \%20 = \%30$ ‘luk kısmına) kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.”

52.2’nci maddesinde; “52.1. maddesi uyarınca hesaplanan revize birim fiyat, o iş kalemine ait resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak (%25 oranında kar ve genel gider dahil) hesaplanan birim fiyatı geçemez. İş kalemine ait resmi analiz ve rayiçlerin bulunmaması halinde ise, bu fiyat Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 22 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları dikkate alınarak hesaplanır.” denilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümlerinde, yapım işlerinde iş kalemi miktarlarının değişmesi sonucu oluşan revize birim fiyat hesabında resmi analiz ve rayiçlerin kullanılması gerektiği ifade edilmiş ancak yapılan incelemelerde İdarenin revize birim fiyat hesabında bu analiz ve rayiçlerin dikkate alınmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, İdarenin revize birim fiyat hesabında resmi analiz ve rayiçlerinin dikkate alınarak iş kalemlerine ait revize birim fiyatların tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 44: Yapım İşlerinde Uygulama Projesi Hazırlama Zorunluluğuna Uyulmadan Ön ve Kesin Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması

Mevzuatta yapım işi ihaleleri için uygulama projeleri hazırlanarak anahtar teslimi götürü bedel üzerinden ihale yapılması öngörülmüş olmasına rağmen, kesin proje üzerinden birim fiyat teklifi almak suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 4’ üncü maddesinde; ön proje, kesin proje ve uygulama projesi aşağıda yer verildiği şekilde tanımlanmıştır.

“Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin

araştırmaları yapılmadan, bilgilerin hâlihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dâhil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi, ... ifade eder.”

Yine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62' nci maddesinin (c) bendinde; “(Değişik: 18/4/2007-5625/5 md.) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir...” hükmü mevcut olup; zikredilen Kanun hükmünden, yapım işlerinde kural olarak uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı, ancak, madde metninde yer verilen istisnai durumların varlığı halinde ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmünde uygulama projesi yapılmasının istisnası olarak 3 durumdan bahsedilmiştir.

- İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması, (ön veya kesin proje)
- İşin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi, (kesin proje)

- Uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması. (kesin proje)

Burada gözden kaçırılmaması gereken husus bu durumlardan yalnızca ilkinde yani ihale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması halinde ön proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiş olup, diğer 2 durum gerçekleşse bile tek başına ön projeye ihaleye çıkılamayacağı açıktır. Diğer istisnai durumlarda ise kesin proje kullanılarak ihaleye çıkılabilecektir.

Nitekim anılan bent hükmünün gerekçesi de, *“Yapım işlerinde arsa temin edilmiş, mülkiyet, kamulaştırma ve imar işlemleri ve uygulama projeleri tamamlanmış şekilde ihale yapılması gereği öngörülmüştür. Uygulama projesi yapılan işlerde, işin her türlü ayrıntılı özellikleri tanımlanmış olacağından, işin miktarı ile toplam bedelin sabit olduğu anahtar teslimi götürü bedel teklif alınması zorunluluğu getirilmiştir. Ancak, gerçekleşen doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan işlerde ön proje ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan enerji, su, ulaşım, altyapı ve haberleşme sektörlerindeki yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılmasına imkân tanınmıştır.”* şeklindedir.

Yine 4734 sayılı Kanun’un Genel Gerekçesinde; *“Yapım işlerinde, idarelerce yeterli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılmadan ön proje ile ihaleye çıkılması nedeniyle yatırım maliyetleri gerçekçi bir şekilde belirlenmediğinden, işler öngörülen bedellerin üzerinde ve daha uzun sürede tamamlanmaktadır. Bu durumun önlenmesi amacıyla, doğal afetler veya arazi ve zemin etüdü gerektirmesi nedeniyle ihale öncesinde uygulama projesi yapılamayanlar hariç, yapım işlerinin uygulama projeleri yapılarak ihale edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.”* denilmiştir.

İdare tarafından yapılan ihalelerin enerji, su, ulaşım, altyapı gibi teknik nitelikte olması sebebiyle uygulama projesi yapılması mümkün değilse bile en azından kesin projenin hazırlanması gerekmektedir.

Ayrıca, 4734 sayılı Kanun’un 60’ inci maddesinde, görevlilerin ceza sorumluluğu düzenlenmiş olup, anılan Kanun hükmünde, *“İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde,*

haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. (Değişik son cümle: 30/7/2003-4964/36 md.) Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.” denilmiş, maddenin son fıkrasında da, “... 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.” denilmektedir.

Yukarıda yer verilen gerekçelerle İdare ihalelerinde işin niteliğine göre ön proje, kesin proje ve uygulama projesinin mevzuatın çizdiği sınırlar çerçevesinde ikmal edilmesi, uygulama projesi yapılması mümkün değilse bile ön ve kesin proje üzerinden ihaleye çıkılması gerekmektedir. Sadece ön proje ile ihaleye çıkılma yoluna başvurulması; sürecin devamında açıklık ve rekabeti zedeleyici sonuçlar doğurması ve sürecin net rakamlarıyla öngürülemezliği gibi olumsuzluklar doğuracağından sadece mevzuatın cevaz verdiği ölçüde tercih edilmesi önem arz etmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Abonelere Yapılan Borç Taksitlendirme Uygulamasına İlişkin Koşulların Belirlenmemiş Olması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 5'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Arıtma Tesislerinden Çıkan Çamurların Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi Arazisinde Depolanması ve Biriken Çamurun Şehirde Çevre Sorunu Yaratması	2022	Yerine Getirilmedi	Kamu İdaresi tarafından bulguda belirtilen hususa ilişkin çalışmaların devam edeceği belirtilmiş olup Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 6'ncı bulgu olarak düzenlenmiştir.
AYKOME Yönetmeliği'nde Belirlenen Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi Sebebi ile Ceza Ödenmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 8'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.

Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Verilen İşletmelerin Denetimlerinin Etkin Yapılmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 9'uncu bulgu olarak düzenlenmiştir.
Bazı Endüstriyel Atıksu Üreten İşletmelerin Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 10'uncu bulgu olarak düzenlenmiştir.
Beydağ ve Kınık İlçe Merkezlerinde Atıksu Arıtma Tesisi Bulunmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 11'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Birim Fiyat Teklif Almak Suretiyle İhale Edilen Yapım İşlerinin Bir Kısımının Metraj Listelerinde Hatalı Hesaplamalar Yapılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 12'nci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Çiğli Atıksu Arıtma Tesisinin Çevre İzni veya Geçici Faaliyet Belgesinin Bulunmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 13'üncü bulgu

			olarak düzenlenmiştir.
DSİ Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyular ile İzinli veya Kaçak Kuyulardan Ne Kadar Su Çekildiği ve Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair (Faydalı Tüketim Miktarı) Bilgi ve Denetimin Yapılamaması, Atık Su Bedelinin Alınamaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde "DSİ Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyular ile İzinli veya Kaçak Kuyulardan Ne Kadar Su Çekildiği ve Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair Denetimin Yapılamaması, Atık Su Bedelinin Alınamaması" başlığıyla 3'üncü bulgu olarak düzenlenmiştir.
Harcama Yetkilisi ve Mutemetlerine Verilen Avansların Mevzuata Uygun Olmaması ve Amacı Dışında Kullanılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 14'üncü bulgu olarak düzenlenmiştir.
İdare Tarafından Oluşturulan Abone Kayıtlarında, Abone Tiplerinin Bir Kısmının Hatalı Belirlenmesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 17'inci bulgu

			olarak düzenlenmiştir.
İdarece İhale Edilen Yapım İşleri Nedeniyle Ortaya Çıkan Malzemenin Hafriyat Alanlarına Naklinin Kontrol Edilmemesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 18'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
İdarenin Alıcı Ortamlara Doğrudan Atık Üreten Kuruluşlara Denetim Yapma Yetkisinin Bulunmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde "İdarenin Alıcı Ortamlara Doğrudan Atık Bırakan Kuruluşlara Denetim Yapma Yetkisi İçin Müracaatta Bulunmaması" başlığıyla 19'uncu bulgu olarak düzenlenmiştir.
İlçe Şube Müdürlüklerinde Taşınır Sistemine Kayıtlı Olmayan Depoların Olması ve Bu Depolarda Taşınır ve Muhasebe Sistemine Dahil Olmayan Taşınırların Bulunması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 25'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
İş Artışı Yapılan ve Süre Uzatımı Verilen Bazı Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Bedel ve Sürelerinin Güncellenmemesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde

			26'ncı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Kaynak Sularına İlişkin Bilgilerin Paylaşılmaması Sebebi ile Bazı İlçe Belediyelerinin Kaynak Suları Harcının Takip ve Tahsilatını Yapamaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 29'uncu bulgu olarak düzenlenmiştir.
Köyden Mahalleye Dönüşen Bölgelerdeki İçme Suyu Tesislerinin Elektrik Abone Tipi Değişikliklerine İlişkin Başvuruların Yapılmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 31'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Özel Tankerlerle Su Satışı Yapanlara İlişkin Denetimlerin Yapılmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 33'üncü bulgu olarak düzenlenmiştir.
Su Tarifesinin Belirlenmesinde Yağmur Sularının Uzaklaştırılması İçin Yapılan Harcamalara İlişkin Hesaplanan Amortisman Giderlerinin Dikkate Alınması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 36'ncı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Tarımsal Arazi Niteliği Bulunan Bölgelerde İmar Mevzuatına Aykırı Olarak İnşa Edilen Evlerin Tarımsal Abone Grubu Üzerinden Faturalandırılması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde

			38'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Toplu İş Sözleşmesinde Liyakat İlkesi ile Bağdaşmayacak Hükümlere Yer Verilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 41'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Yangın Hidrantı Yapımı için Büyükşehir Belediyesi ile Protokol Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 42'nci bulgu olarak düzenlenmiştir.
Yapım İhalelerinde Uygulanan Revize Birim Fiyatların Resmi Rayiç ve Analizlerle Kıyaslanmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 43'üncü bulgu olarak düzenlenmiştir.
Yapım İşlerinde Uygulama Projesi Hazırlama Zorunluluğuna Uyulmadan Ön ve Kesin Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde 44'üncü bulgu olarak düzenlenmiştir.
Borçlanmaya İlişkin Faiz Tutarlarının Tamamının Borçlanmanın Yapıldığı Yıl Giderleştirilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular bölümünde

			4'üncü bulgu olarak düzenlenmiştir.
--	--	--	-------------------------------------